

DOO VODOVOD I KANALIZACIJA BAR

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2017.GODINU

Bar, jun 2018.godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2.OPIS POSTOJEĆEG SISTEMA	4
2.1 VODOVODNI SISTEM	4
2.2 KANALIZACIONI SISTEM.....	10
3. ORGANIZACIONA ŠEMA PREDUZEĆA	13
4. TEHNIČKI SEKTOR	17
4.1. POSLOVNA JEDINICA VODOVOD	17
4.2.POSLOVNA JEDINICA KANALIZACIJA.....	19
4.3. POSLOVNA JEDINICA RAZVOJ	21
4.4. POGON CRPNE STANICE I POSTROJENJA	24
4.5. RADNA JEDINICA RADIONICA I MAGACIN	28
5. KOMERCIJALNI SEKTOR.....	29
6.IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA 2017.GODINU	37

1. UVOD

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar (u daljem tekstu: Društvo), kao prevashodan zadatak, ima da potrošače na području Opštine Bar snabdijeva kvalitetnom vodom za piće gdje postoje javne vodovodne instalacije. Isto tako, Društvo vrši prihvat i odvod, upotrijebljenih i atmosferskih voda na prostoru gdje postoje izvedene instalacije.

Društvo upravlja sa najsloženijim vodovodnim sistemom u Crnoj Gori s jedne strane, a sa druge strane sa dosta dotrajalim kapacitetima vodovodne mreže zbog čega tokom godine sve više intervencija na otklanjanju kvarova na vodovodnoj, a takođe i na kanalizacionoj mreži.

Ono što, i ovom prilikom, treba naglasiti jeste činjenica da je vodovodna mreža u prigradskim naseljima građena neplanski i stihijski i da nije prilagođena potrebama njihovih stanovnika. Takođe, razvoj kanalizacionog sistema, osim u najužim gradskim područjima, ni približno nije pratio širenje vodovodne mreže.

2. OPIS POSTOJEĆEG SISTEMA

2.1 VODOVODNI SISTEM

Složenost barskog vodovodnog sistema je posljedica razuđenosti područja kao i poznate disproporcije u potražnji vode tokom godine. Funkcioniše u dva izražena režima rada – zimski i ljetnji. U toku zimskog režima rada potrebu u vodi u vodovodnom sistemu pokrivaju izvori u priobalnom dijelu barske opštine: Zaljevo, Kajnak, Brca, Sustaš, Vrteljak, Glava od vode-Turčini i Vrelo-Čanj. Izdašnost nabrojanih izvorišta u tom periodu daleko prevazilazi potrebe potrošača u vodovodnom sistemu.

U ljetnjem periodu, zbog velikog smanjenja izdašnosti izvorišta u primorskom dijelu opštine i povećanog broja potrošača, a samim tim i potreba u vodi, u vodovodni sistem uključuju se dodatne količine iz izvorišta u zaleđu: Velje oko i Orahovo Polje, a od jula 2011. godine i iz Regionalnog vodovoda.

Poseban segment vodovodnog sistema Bara čini vodovod Virpazara kapaciteta 15 l/s.

Ukupni vodovodni sistem čine: 11 izvorišta sa 19 vodozahvatnih objekata, 17 crpnih stanica na izvorištima ukupno instalisane snage 931 kW; 13 prepumpnih stanica za visočije zone vodosnabdijevanja ukupno instalisane snage 387 kW; 12 distributivnih rezervoara ukupne zapremine 5223 m³, distributivna mreža profila 50 do 500 mm dužine oko 468 km.

Osnovni problemi sistema ogledaju se u zastarjelosti distributivne mreže kao i njenom neadekvatnom razvoju i formiranju prema visinskim zonama, nedostatku rezervoarskog prostora, gubicima u sistemu (tehničkim i administrativnim) i djelimičnoj zastarjelosti opreme.

2.1.1. IZVORIŠTA

Izvorište „Zaljevo“ kaptirano je 1963.godine. Prosječna godišnja izdašnost se kreće između 30–50 l/s, a minimalna je oko 17 l/s. Ovo izvorište je u kontinualnom radu cijele godine, a obezbijeđeno je i automatsko hlorisanje vode.

Izvorište „Kajnak“ je najvećeg kapaciteta u sklopu barskog vodovodnog sistema. Minimalna izdašnost ovog izvora kreće se oko 55,0 l/s.

Sa ovog izvorišta voda se transportuje do prekidne komore "Kurilo", preko čeličnog cjevovoda DN400mm, odakle se dalje transportuje do I visinske zone distributivne mreže.

Treba napomenuti da se dio vode sa ovog izvorišta, oko 10 l/s, potiskuje u rezervoar „Stari Bar“ cjevovodom DCI Ø150mm.

Pogled na objekte iznad kaptaze "Kajnak"

Izvorište "Glava od vode" je jako skromnog kapaciteta. Iz njega se snabdijeva vodom dio Starog Bara, odnosno naselja Brbot, Gretva i Pijaca. Za trajno rješenje problema vodosnabdjevanja Starog Bara, u sklopu tzv. interventnih mjera I, izvršeno je kaptiranje i privođenje namjeni **izvorišta "Vrteljak"** iznad Starog Bara. Ono se nalazi u koritu vodotoka Rikavac, kraka koji nastaje od izvora Lektion i Lizalo. Vode sa oba izvorišta se sabiraju u rezervoar „Spile“. Na rezervoaru je obezbijeđeno automatsko hlorisanje vode.

Pogled na kaptazu "Turčini"

Kaptaža "Vrteljak"

Izvor "Sustaš" je solidno kaptiran. Izvor je minimalne izdašnosti oko 2-3 l/s. Prosječna godišnja izdašnost je oko 25-30 l/s pa obzirom na visoku kotu isticanja, 220 m.n.m., vrlo je interesantan za pokrivanje visokih zona potrošnje.

Kaptaža "Sustaš"

Izvorište "Brca" je minimalne izdašnosti oko 60 l/s, a iz njega se snabdijeva vodom područje Sutomora i dio Bara (Zeleni pojas i Gornji Šušanj). Na izvorištu „Brca“ postavljena su četiri pumpna agregata sa zajedničkim potisnim vodom na kojem se vrši i automatsko hlorisanje.

Sa izvorišta „Brca“ izvedena su tri glavna potisna cjevovoda pomoću kojih se voda potiskuje ka odgovarajućim pravcima barskog vodovodnog sistema:

- cjevovod PS "Brca" – R"Golo brdo" AC DN 200mm, kojim se voda potiskuje ka rezervoaru "Golo brdo",
- čelični cjevovod Brca – Čanj DN 250mm (u funkciji je trenutno samo dionica do HS Haj Nehaj jer su potrebe za vodom Čanja riješene sa lokalnih izvorišta),
- cjevovod Brca – Bar prečnika DN300mm.

Pogled na objekte iznad kaptaže "Brca"

Izvorišta "Orahovo Polje" i "Velje Oko" predstavljaju primarna izvorišta barskog vodovodnog sistema u toku ljetnjeg perioda.

Izvorište "Velje oko"

Objekat B7-Orahovo polje

Izvorište "Vrelo" u Čanju je lokalnog karaktera. Sa njega se snabdijevaju vodom potrošači u oblastima Čanj I (preovladavaju hotelski kapaciteti) i Čanj II. Minimalna izdašnost izvora je oko 7 l/s, dok je srednja godišnja oko 25 l/s. Kota isticanja je oko 20,0 m.n.m. pa se voda do potrošača doprema preko crpne stanice rezervoara (sa tri pumpna agregata) i potisnog cjevovoda PEHD DN 180 mm, odnosno distributivnog rezervoara I zone „Čanj“.

Može se reći da u sklopu vodovodnog sistema Bara vodovodni sistem Čanja egzistira kao posebna cjelina.

PS Čanj

Objekat iznad kaptaze Čanj

2.1.2. DISTRUBUTIVNA MREŽA

U prošlosti, razvoj distributivne mreže, uglavnom, nije pratio razvoj naselja, pa je, u dijelu prigradskih naselja, neadekvatno razvijena. Njen položaj je, dijelom, van saobraćajnica u kojima bi, po pravilu, trebala biti, dok je u nekim slučajevima i ispod objekata. Ako tome dodamo da je izvedena od neadekvatnih profila raznovrsnog materijala i prosječne starosti 30 do 35 godina može se konstatovati da se radi o zastarjeloj i neadekvatnoj distributivnoj mreži. Imamo li ovo u vidu, kao i činjenicu da mreža nije zonirana po visinskom položaju potrošača, moramo biti svjesni neophodnosti velikih finansijskih ulaganja u sređivanju stanja i dovođenju distributivne mreže u stanje definisano Generalnim rješenjem razvoja vodovodnog sistema Bara.

Dužina mreže cijelokupnog vodovodnog sistema Bara iznosi oko 468 km na kojoj postoji 812 šahti.

2.1.3. DISTRIBUTIVNI REZERVOARI

U vodovodnom sistemu Bara u funkciji su sljedeći rezervoari:

- "Čanj", zapremine 700 m³ na koti 81,0 m.n.m.
- "Golo brdo", zapremine 1.000 m³ na koti 81,0 m.n.m
- "Marovići", zapremine 300 m³ na koti 110,0 m.n.m.
- "Spile", zapremine 100 m³ na koti 190,0 m.n.m.
- "Stari Bar", zapremine 150 m³ na koti 110,0 m.n.m.
- "Šušanj", zapremine 2.400m³ na koti 66,0 m.n.m.
- "Gretva", zapremine 23 m³ na koti 185,0 m.n.m.
- "Humac", zapremine 500 m³ na koti 65,0 m.n.m. u sklopu Virpazarskog sistema
- "Boljevići", zapremine 50 m³ na koti 68,0 m.n.m.

Ukupna korisna zapremina rezervoara iznosi 5.223 m³. Analizom rezervoarskog prostora, u okviru Generalnog rješenja, je konstatovano da je jedan od osnovnih problem barskog vodovodnog sistema nedostatak rezervoarskog prostora.

2.1.4. CRPNE STANICE

Osnovne crpne stanice u vodovodnom sistemu su na izvorištima:

- „Orahovo Polje“ (B4, B5, B6, B7, B8) kapaciteta 5 x 30l/s i (B9, B10 i B11) kapaciteta 3 x 20 l/s;
- „Velje Oko“ (bunari B1 i B2) kapaciteta 2 x 35 l/s;
- „Brca“ kapaciteta 4 x 35 l/s;
- Prepumpna stanica „Sutomore“ koja vodu iz izvorišta „Orahovo Polje“ i „Velje Oko“ prepumpava u pravcu Bara, Sutomora i Čanja. Za pravac Bara i Sutomora instalirani kapacitet pumpi je 4 x 50 l/s za pravac Čanja 2 x 22,5 l/s.

Osim navedenih, postoji niz manjih crpnih stanica na izvorištima i mreži koje pumpaju vodu u višoj zone potrošnje i to:

- „Stari Bar“ kapaciteta 7 l/s koja vodu iz rezervoara „Stari Bar“ potiskuje za potrebe naselja Gretva;
- „Kajnak“ kapaciteta 10 l/s koja vodu iz kaptaze „Kajnak“ potiskuje u rezervoar „Stari Bar“ za potrebe naselja Podgrad, Pijaca, Gretva i Bolnicu;
- „Baukovo“ kapaciteta oko 10 l/s koje kao hidroforsko postrojenje iz cjevovoda Kajnak – Kurilo snabdijeva vodom istoimeno naselje;
- Prepumpne stanice „Ahmetov brijeg“, „Ilino“, „Šušanj“, „Ratac“, „Rutke“, „Sutomore II“, „Suvi potok“, „Čanj II“, „Marovići“ kapaciteta 2 x 5 l/s koje zahvataju vodu iz distributivne mreže i pokrivaju potrošnju istoimenih naselja;
- „Haj-Nehaj“ kapaciteta oko 10 l/s za snabdijevanje istoimenog naselja;
- „Zagrađe“ kapaciteta oko 10 l/s za snabdijevanje istoimenog naselja;
- „Vrelo“ u Čanju kapaciteta 3 x 7,5 l/s za snabdijevanje Čanja I i Čanja II.
- Bunar B1 i B2 u Čanju, kapaciteta 4 i 7 l/s, za potrebe vodosnabdijevanja Čanja.

Ukupna instalisana snaga svih crpnih stanica iznosi oko 1400 kW.

2.2 KANALIZACIONI SISTEM

Kanalisanje otpadnih voda i sanitacija naselja odvijali su se po zakonitostima koje se uočavaju u gradovima u sličnim razvojnim fazama: razvoj kanalizacionih sistema znatno kasni za razvojem vodovodne infrastrukture što se nepovoljno odražava na stanje sanitacije naselja.

Kanalizacioni sistem Bara čine četiri nezavisna sistema: Bar, Sutomore, Čanj i Virpazar.

Pokrivenost prostora sa kanalizacionom mrežom je oko 45%. Kanalizacioni sistem čini oko 71,4 km kolektora, od kojih 68,5 km spada u gravitacione sabirnike, dok su 2,9 km potisni cjevovod. Najveći dio mreže je malih prečnika (27,4% mreže je manjih prečnika od $\varnothing$ 200, od $\varnothing$ 200 – 300 je 15,6%, dok je samo 8,1% većeg prečnika $\varnothing$ 400 – 600). Cijevi su, najčešće, izrađene od AC materijala i PVC materijala.

Na kanalizacionom sistemu, izgrađene su četiri veće fekalne crpne stanice kapaciteta 40–180 l/s, čija instalisana snaga iznosi 302 kw i četiri manje crpne stanice u Virpazaru kapaciteta 5-10 l/s, ukupno instalisane snage 20 kw. Na kanalizacionim sistemima Bara i Čanja, izgrađena su dva podmorska ispusta, dužine 345, odnosno 1502 m.

Izvršenom rekonstrukcijom kanalizacionog sistema u zoni zahvata DUP-a Topolica I, izvršeno je razdvajanje fekalne i atmosferske kanalizacije čime je postignuta zadovoljavajuća funkcionalna sposobnost ovog sistema. Ova investicija je primjer za dalji razvoj kanalizacione mreže na području grada i prigradskih naselja.

2.2.1. OPIS SISTEMA KANALIZACIJE

A) SISTEM FEKALNE KANALIZACIJE

2.2.1.1. SISTEM ČANJA

Kanalizacioni sistem Čanja čini kanalizaciona mreža u zoni Čanj I i Čanj II, obalni kolektor, crpna stanica i podmorski ispust.

2.2.1.2. SISTEM SUTOMORA

Ovaj kanalizacioni sistem čini glavni obalni kolektor Inex – C.S. „Botun“, crpna stanica „Botun“, gravitacioni kolektor kroz Golo brdo i kanalizaciona mreža u naseljima Brca, Šaren Sad, Pobrđe i kanalizacija u naselju Mirošica I.

2.2.1.3. SISTEM BARA

Ovaj sistem je veoma razuđen i složen i čine ga nekoliko primarnih kolektora, kanalizaciona mreža, prepumpna stanica „Topolica“, glavna crpna stanica „Volujica“ i podmorski ispust.

Kanalizaciona mreža izvedena je i u centralnom dijelu Starog Bara, naselju Podgrad, kao i u prigradskim naseljima Šušanj i Žukotrlica. U ostalim djelovima individualnih naselja nema kanalizacione mreže, već se odstranjivanje ispuštenih voda vrši putem septičkih jama koje u najvećem broju nijesu propisno izgrađene.

FPS Topolica

FPS Volujica

2.2.1.4. SISTEM VIRPAZARA

Kanalizacioni sistem Virpazar izgrađen je i stavljen u funkciju krajem 2003 godine, a financiran je od strane Evropske agencije za rekonstrukciju i razvoj, JP „ViK” i Opštine Bar.

Sistem čini kanalizaciona mreža dužine 3,2 km, četiri fekalne crpne stanice instalisane snage 20,4 KW i uređaj za biološko prečišćavanje otpadnih voda kapaciteta 1000 EJ.

B) SISTEM ATMOSFERSKE KANALIZACIJE

Atmosferska kanalizacija služi za odvođenje atmosferskih voda sa trgova, ulica, trotoara, dvorišta, stambenih i drugih objekata.

Rekonstrukcijom hidrotehničkih instalacija na području DUP-a Topolica I, izvršeno je razdvajanje fekalne i atmosferske kanalizacije u dva nezavisna - separata sistema. Ovim radovima stvoreni su uslovi da ne dolazi do zagušenja fekalne kanalizacije i dobijen je pozdan sistem atmosferske kanalizacije.

Ukupna dužina sistema atmosferske kanalizacije je oko 29 km.

3. ORGANIZACIONA ŠEMA PREDUZEĆA

Za obavljanje zakonske djelatnosti DOO "Vodovod i kanalizacija" - Bar uspostavilo je adekvatnu organizacionu šemu koju, u osnovi, čine tri sektora:

- Tehnički sektor
- Komercijalni sektor
- Finansijski sektor

Svaki sektor ima niže organizaciono ustrojstvo u vidu poslovnih jedinica, pogona, radnih jedinica, službi i odeljenja. U tom smislu svaka organizaciona jedinica ima jasno definisana zaduženja u održavanju i upravljanju vodovodnog i kanalizacionog sistema Bara.

Tehnički sektor čine:

- **Poslovna jedinica Vodovod:**
  - Radna jedinica za distribuciju vode Bar
  - Radna jedinica za distribuciju vode Sutomore
  - Radna jedinica za distribuciju vode Virpazar
  - Radna jedinica građevinski radovi
- **Poslovna jedinica kanalizacija:**
  - Radna jedinica za odvođenje i prečišćavanje ispuštenih i atmosferskih voda
- **Poslovna jedinica razvoj:**
  - Služba za razvoj, projektovanje i investicije
  - Služba za mjerenje, kontrolu i detekciju
- **Pogon crpne stanice i postrojenja**
- **Radna jedinica radionica i magacin**

Komercijalni sektor čine:

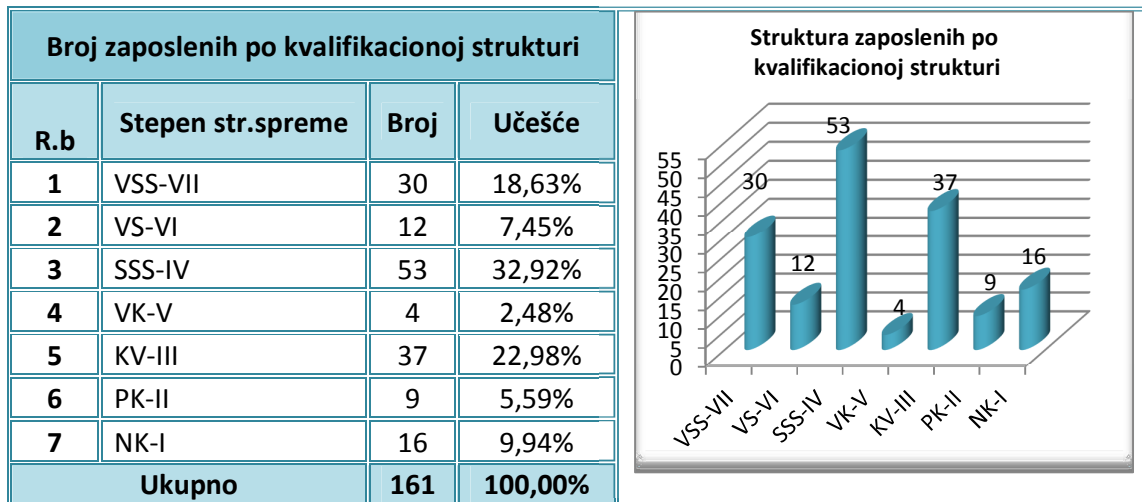
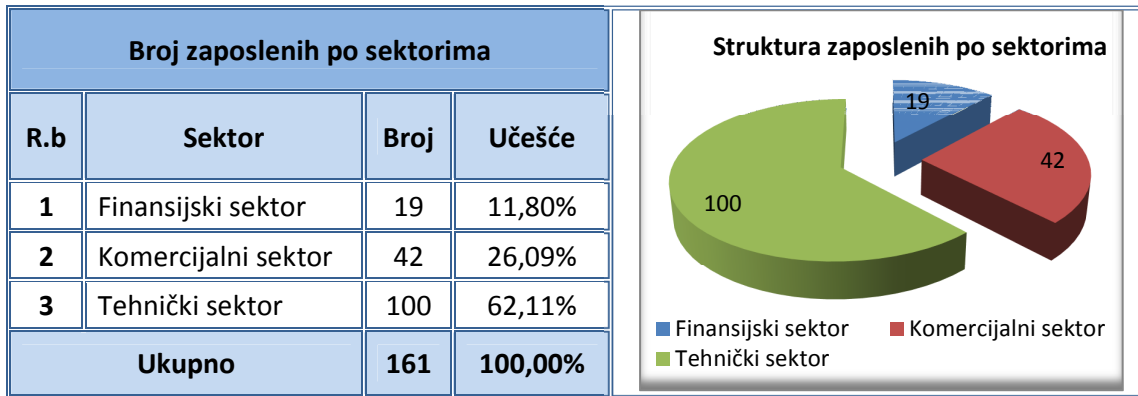
- **Služba za očitavanje, fakturisanje, naplatu i kontrolu:**
  - Odeljenje za očitavanje mjernih instrumenata
  - Odeljenje za isključenje
- **Služba za prinudnu naplatu**
- **Služba informacionih tehnologija**

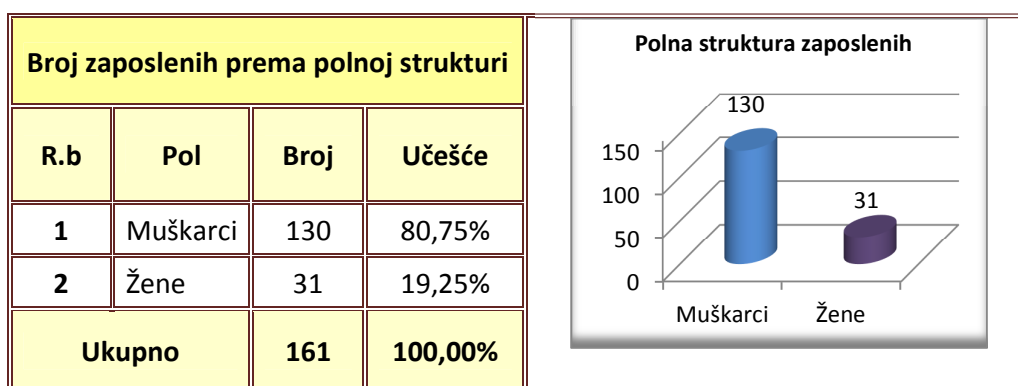
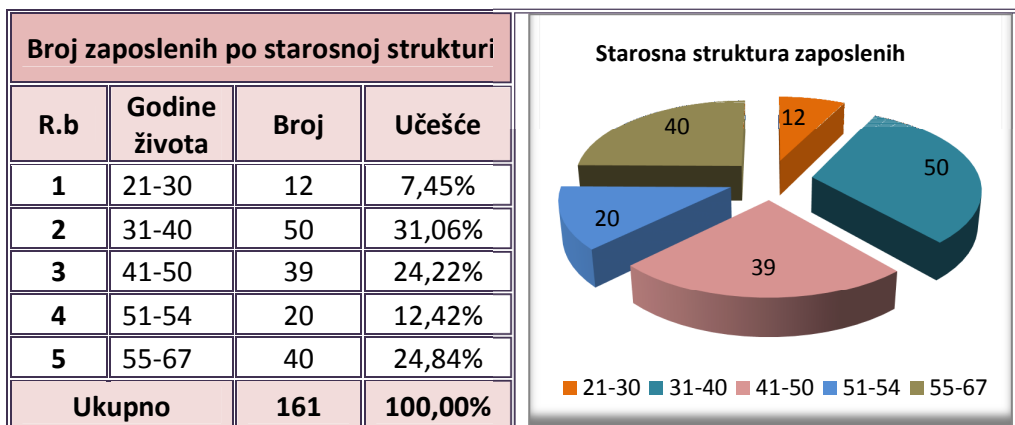
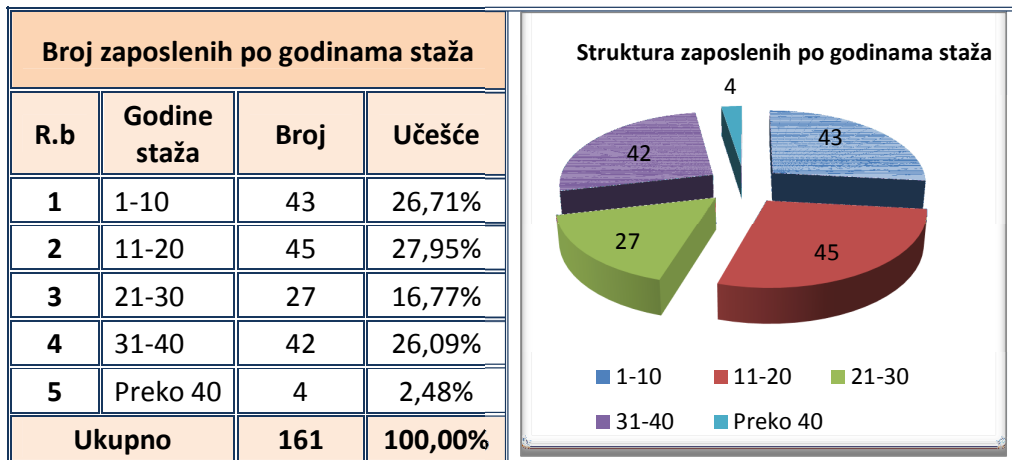
Finansijski sektor čine:

- **Služba za finansijsko – računovodstvene poslove**
  - Odeljenje za finansije
  - Odeljenje za knjigovodstvo
  - Odeljenje za plan, analizu i statistiku
- **Služba nabavke**
- **Služba administracije**

U DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar je zaposleno 161 radnika.

- Analiza strukture zaposlenih

U toku 2017. godine Odbor direktora DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar održao je 12 sjednica sa ukupno 57 tačaka dnevnog reda.

Najznačajnije tačke dnevnog reda su bile:

1. Odluka o usvajanju Izvještaja o popisu imovine i obaveza na 31.12.2016.g.
2. Odluka o donošenju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar.
3. Odluka o usvajanju Izvještaja o finansijskom poslovanju DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar.
4. Kolektivni ugovor DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar. (potpisivanje)
5. Cjenovnik usluga Društva
6. Odluka o usvajanju Izvještaja o radu za 2016.godinu
7. Informacija o vodosnabdijevanju na teritoriji Opštine Bar
8. Odluka o izmjenama Statuta DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar.
9. Odluka o usvajanju Programa rada DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar za 2018.godinu
10. Odluka o donošenju Plana javnih nabavki DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar za 2018.godinu.

4. TEHNIČKI SEKTOR

4.1. POSLOVNA JEDINICA VODOVOD

Ovu poslovnu jedinicu čine:

- Radna jedinica za distribuciju vode Bar
- Radna jedinica za distribuciju vode Sutomore
- Radna jedinica za distribuciju vode Virpazar

Obaveza P.J." Vodovod" je:

- ❖ sanacija kvarova na vodovodnoj mreži sve do mjernog mjesta potrošača,
- ❖ zamjena pojedinih dionica distributivne mreže,
- ❖ zamjena dotrajalih i oštećenih elemenata hidromašinske opreme u distributivnom sistemu,
- ❖ stalno praćenje kvaliteta vode,
- ❖ planiranje i sprovođenje planske potrošnje vode i restrikcija u pojedinim zonama kada je to neophodno,
- ❖ izrada vodovodnih priključaka za objekte koji ispunjavaju sve neophodne uslove,
- ❖ niz drugih obaveza iz domena svoje nadležnosti.

U toku 2017. godine izvedeni su sledeći radovi:

- ❖ Izmještanje vodovodnih priključaka sa cjevovoda LG 100mm na cjevovod DCI 200mm na potezu od autobuske stanice kod stare raskrsnice do novog poslovnog objekta DOO "CEROVO" kod nadvožnjaka.
- ❖ Izmještanje kućnih priključaka sa cjevovoda PC Ø2" na cjevovod PEHD Ø110mm u naselju Marovići.
- ❖ Sanirano je više kvarova u Makedonskoj ulici i Ulici Rista Lekića na cjevovodu PVC Ø225mm.
- ❖ Sanirano je više kvarova na cjevovodu ČC Ø300mm u Zelenom pojasu i u naselju Žukotrlica.
- ❖ Sanirana su tri kvara na cjevovodu ČC Ø400mm i ČC Ø300mm uz magistralni put u Zelenom pojasu.
- ❖ Sanirana je vodozahvatna građevina na izvorištu Kajnak i postavljena nova ograda u dužini cca 75m.

- ❖ U naselju Bjeliši, položeno je cca 50m cijevi PEHD Ø50. Tom prilikom je isključen stari cjevovod LG Ø100mm u dužini cca 35mm.
- ❖ Urađena je rekonstrukcija (zamjena) potisnog i odvodnog cjevovoda ČC Ø400mm rezervoara “Šušanj” na zemljištu Marka Vukčevića u naselju Zeleni pojas.
- ❖ Saniran je veći kvar na odvodnom cjevovodu rezervoara “Šušanj” u Zelenom pojasu do same pruge. Radovi su izvođeni pod otežanim uslovima bez mehanizacije s obzirom da je lokacija bila nepristupačna.
- ❖ U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja naselja Zeleni pojas i Gornji Šušanj, uz pomoć Opštine Bar, izvedeni su radovi u drugoj ulici naselja Zeleni pojas na platou ispred rezervoara “Šušanj” i kod pumpne stanice “Šušanj”.
- ❖ U Donjem Zaljevu urađena je zamjena cca 150m cijevi PC Ø1” sa PEHD Ø1”.
- ❖ Na cjevovodu AC Ø300mm u Gornjem Zeljevu sanirana su četiri kvara.
- ❖ Zamijenjeno je više dotrajalih cijevi sa jednom PEHD Ø63mm u dužini cca 150m u naselju Mirovica blizu stare masline. Tom prilikom je izmješteno i 12 kućnih priključaka.
- ❖ U cilju poboljšanja vodosnabdijevanja naselja Polje i Čeluga formirana su dva čvora. Jedan u naselju Ronkula na traci cjevovoda PVC Ø160mm a drugi kod Miljanovog mosta takođe na trasi cjevovoda PVC Ø160mm.
- ❖ Izgrađena je nova ograda oko zone sanitarne zaštite izvorišta “Brca”.
- ❖ U naselju Rutke je zamijenjeno cca 100m cjevovoda AC Ø80mm sa PEHD Ø90mm.
- ❖ Na lokacijama gdje je preduzeće MPP „Jedinstvo“ AD izvodilo radove na rekonstrukciji vodovodne mreže ova poslovna jedinica je izvodila radove na prespajanju novih priključaka na postojeća mjerna mjesta.
- ❖ U naselju Haj Nehaj zamijenjeno je cca 60m vodovodne cijevi PC Ø1” sa PEHD Ø1” i izmještena četiri postojeća kućna priključka.
- ❖ Dva puta je rađeno na opravci cjevovoda ČC Ø450mm u naselju Mogilica u Sutomoru.
- ❖ U naselju Pobrđe iznad benzinske pumpe, zamijenjeno je cca 70m dotrajale cijevi PC Ø5/4” sa PEHD Ø63mm. Lokacija je bila nepristupačna za mehanizaciju pa su radovi izvođeni ručno.
- ❖ Kod pumpne stanice “Zagrađe” zamijenjeno je cca 50m dotrajale cijevi PC Ø 5/4” sa PEHD Ø50.
- ❖ Na mnogim drugim lokacijama su zamjenjene cijevi manjih profila zbog čestih kvarova.

- ❖ U cilju boljeg praćenja rada sistema uspostavljena je mreža mjernih mjesta (manometara) koja se svakodnevno obilaze.

Tokom 2017.godine, izvršeno je ukupno 859 naloga na otklanjanju kvarova na distributivnoj mreži Bara, Sutomora, Čanja i Virpazara.

Jedan broj aktivnosti koje su bile planirane za realizaciju tokom 2017. godine odložene su za 2018. godinu. S druge strane, u toku prethodne godine je izvedeno dosta neplaniranih radova od značaja za poboljšanje vodosnabdijevanja u većem broju naselja. U većini slučajeva se radilo o isključenju dotrajale vodovodne mreže i izmještanju postojećih priključaka na novu vodovodnu mrežu. Te aktivnosti su imale prioritet u odnosu na planirane zbog neophodnog smanjenja većih gubitaka na mreži i poboljšanja vodosnabdijevanja.

Veliki broj nelegalnih objekata je izgrađen nad vodovodnim cijevima (čak i nad cijevima profila Ø400mm) što znatno komplikuje radove na otklanjanju kvarova.

Važnija čvorišta na mreži su obezbijedena nabavkom posebnih mehanizama za zaključavanje poklopaca.

Pojedini građani redovno otuđuju čelične i gusane poklopce sa šahti, dovodeći time prolaznike i vozače u opasnost. Mnogi poklopci koji su predviđeni za pješački saobraćaj bivaju oštećeni prilikom parkiranja teških vozila na pješačkim stazama. U toku ljetnjih mjeseci takve pojave su uobičajene.

4.2.POSLOVNA JEDINICA KANALIZACIJA

Zadatak PJ kanalizacija je da održava javni kanalizacioni sistem za prikupljanje, prečišćavanje i ispuštanje otpadnih i atmosferskih voda naselja i privrede u odgovarajuće prijemnike – recipijente u funkcionalno ispravnom stanju.

U izvještajnom periodu izvršeno je 2006 pregleda kanalizacionog sistema za odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda od čega 6 pregleda sa Komunalnom policijom.

Izvršeno je 2000 preventivnih pregleda kolektora i mreže radi blagovremenog preduzimanja mjera na održavanju funkcionalne sposobnosti sistema.

Usled malih padova na pojedinim prostorima zbog nepovoljnog reljefa terena, dolazi do malih proticaja zbog promjenljivosti brzine oticanja otpadnih voda i taloženja materijala koji se teško transportuje sa otpadnim vodama. Ovo uslovljava nepovoljan režim oticanja u cijevima kanalizacione mreže. Sistem fekalne kanalizacije ugrožavaju i atmosferske vode u djelovima naselja gdje nije izgrađena atmosferska kanalizacija.

Radi obezbeđivanja nesmetanog oticanja otpadnih voda i smanjenja mogućnosti zagušenja cjevovoda nataloženim materijama vrši se redovno preventivno čišćenje. Preventivno čišćenje je urađeno 287 puta na različitim tačkama kolektora i mreže.

Takođe je izvršeno i 248 odgušenja i produvavanja kolektora i mreže mehaničkim putem i pod visokim pritiskom.

Radi stvaranja uslova za funkcionalnu sposobnost sistema fekalne kanalizacije izvršeni su slijedeći radovi:

- ❖ Izvršena je sanacija priključnog cjevoda DN 160 u ulici Obala Iva Novakovića u Sutomoru pored pješačke staze-stepeništa,
- ❖ Sanirana je kanalizaciona cijev Ø160u naselju Zeleni pojas,
- ❖ Izvršena je sanacija cjevovoda Ø200, u naselju Brca ispod objekta Jakšića,
- ❖ Saniran je kanalizacioni kolektor Ø250 u naselju Šušanj iznad pruge,
- ❖ Saniran je potisni cjevovod od fekalne crpne stanice Botun u Sutomoru prema kolektoru DN 400,
- ❖ Izvršena je sanacija kanalizacionog kolektora DN 200 u ulici Popa Dukljanina,
- ❖ Saniranane su dvije šahte u ulici Mila Damjanovića,
- ❖ Izvršena je sanacija kanalizacione šahte sa ugradnjom AB ploče i originalnog poklopca u ulici Kaldrma u Starom Baru,
- ❖ Sanirana je kanalizaciona šahta preko puta škole "Meksiko" u Baru,
- ❖ Izvršena je sanacija kanalizacione šahte u ulici 24. Novembra,
- ❖ Izradjena je AB ploča i izvršena ugradnja originalnog poklopca na kanalizacionoj šahti ispod vile "Čikago" u Sutomoru,
- ❖ Izvršena je sanacija kanalizacione šahte u naselju Šušanj i ugradjena je AB ploča sa originalnim poklopcem,
- ❖ Sanirana je kanalizaciona šahta u ulici Maršala Tita,
- ❖ Izvršena je sanacija kanalizacione šahte u naselju Brca u Sutomoru,
- ❖ Postavljeno je 18 poklopaca na otvorima kanalizacionih šahti koji su bili otuđeni, od čega, 7AB, 8 rezanih i 3 originalna.
- ❖ Vršeno je redovno čišćenje plivajućeg nanosa i nahvatanog materijala na mehaničkim rešetkama u fekalnim crpnim stanicama.
- ❖ Postupljeno je po 86 zahtjeva za crpljenje septičkih jama.

Radi stvaranja uslova za održavanje funkcionalne sposobnosti sistema za sakupljanje i odvođenje atmosferskih voda, izvršeni su sljedeći radovi na objektima sistema:

- ❖ Izvršeno je 218 pregleda kanalizacionog sistema.
- ❖ Izvršeno je čišćenje od taloga i nanosa 1116 uličnih slivnika.
- ❖ Očišćeno je 860 šahti od taloga i nanosa.
- ❖ Postavljeno je 6 poklopca na šahtama od čega 5 AB i 1 poklopac od čeličnog lima.
- ❖ Izrađena je i postavljena 1 slivnička rešetka na taložnicima.

Nije bilo rješenja za otklanjanje nedostataka od strane Službe komunalne policije.

4.3. POSLOVNA JEDINICA RAZVOJ

4.3.1 SLUŽBA ZA RAZVOJ, PROJEKTOVANJE I INVESTICIJE

1. TEHNIČKA PRIPREMA I NADZOR NAD IZVOĐENJEM RADOVA

Izvršena je tehnička priprema u smislu nalaženja tehničkog rješenja, izrade specifikacije materijala, pripreme planova i vođenja nadzora za slijedeće investicije:

- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø160mm u naselju Polje u dužini od L~63m
- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø110mm u naselju Bjeliši u dužini od L~180m
- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø90mm u naselju Bjeliši u dužini od L~150m
- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø63mm i pripadajućih individualnih priključaka u naselju Marovići u dužini od L~120m
- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø90mm u naselju Zeleni pojas u dužini od L~35m
- ❖ Rekonstrukcija vodovoda PEHD Ø63mm i pripadajućih individualnih priključaka u naselju Pobrđe u dužini od L~70m
- ❖ Polaganje vodovoda DCI DN150mm na lokaciji novog podvožnjaka u Sutomoru u dužini L~60m
- ❖ Rekonstrukcija postojeće mreže u naseljima Zeleni pojas i Šušanj u cilju poboljšanja vodosnabdijevanja naselja Zeleni pojas i Gornji Šušanj

2. IZRADA TEHNIČKE DOKUMENTACIJE

- ❖ Glavni projekat izgradnje fekalnog kanalizacionog kolektora u naselju Bjeliši - Mandarići
- ❖ Glavni projekat izgradnje i rekonstrukcije vodovodne mreže u naselju Podsustaš - Zupci
- ❖ Glavni projekat izgradnje vodovodne mreže u željezničkoj ulici u naselju Polje u zoni "CD" po DUP-u "Polje - Zaljevo"
- ❖ Dopuna projektne dokumentacije za izgradnju kanalizacionog kraka K-16 za otpadne vode u naselju Popovići u Baru

3. IZRAĐENI PREDMJERI I PREDRAČUNI RADOVA

- ❖ Aproksimativni predmjer i predračun radova za rekonstrukciju i sanaciju vodovodne mreže u naseljima Ronkula, Donja Čeluga i Bartula
- ❖ Aproksimativni predmjer i predračun radova za izgradnju vodovodne linije do sela Gornji Limljani

4. RADOVI NA GIS-u :

Vršena je dopuna GIS baze podataka, odnosno ucrtavanju vodovodnih i kanalizacionih linija izvedenih 2017.godine.

5. RAD SA STRANKAMA:

❖ Izlazak na teren po zahtjevima stranaka	52
❖ Obrađeni i registrovani vodovodni priključci	19
❖ Obrađeni i registrovani gradilišni priključci	3
❖ Obrađeni i registrovani zahtjevi za razdvajanje priključka	22
❖ Izdati uslovi za projektovanje	319
❖ Izdate saglasnosti na tehničku dokumentaciju	59
❖ Izdate potvrde	12
❖ Izvršen pregled i registracija vodomjera	141
❖ Obrađeni predmeti i dato tehničko rješenje za izmještanje cjevovoda, vodovodnih priključaka i vodomjera	17
❖ Obrađeni predmeti vezani za evidenciju vodovodnih priključaka nelegalno sagrađenih objekata	221
❖ Izdati izvodi iz katastra postojećih hidrotehničkih instalacija	3

6. OSTALO

- ❖ Vršeno je nedjeljno mjerenje količina vode na izvorištima koje se distribuiraju u vodovodni sistem Bara.
- ❖ Mjereni su nivoi u piježometrima na izvorištima Orahovo Polje, Velje Oko, Čanj-Vrelo, Brca i Kajnak.
- ❖ Učestvovalo se u postupku dobijanja građevinskih dozvola za projekte iz III faze vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na crnogorskom primorju za Opštinu Bar
- ❖ Rađeno je na implementaciji sistema HACCP, sistema upravljanja kvalitetom ISO 9001 i sistema upravljanja zaštitom životne sredine ISO 14001.
- ❖ Pripremana je dokumentacija potrebna za tehnički prijem i izdavanje upotrebnih dozvola za realizovane projekte III faze vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda na crnogorskom primorju

4.3.2 SLUŽBA ZA MJERENJE, KONTROLU I DETEKCIJU

Služba za mjerenje, kontrolu i detekciju u toku 2017. godine obavila je slijedeće poslove:

❖ Zamjena vodomjera različitih profila	2522
❖ Zamjena fittinga (ventili, poluholenderi i slično)	651
❖ Dihtovanje vodomjera, ventila i čišćenje	32
❖ Kontrola vodomjera	102
❖ Izmještanje vodomjera	12
❖ Rekonstrukcija mjernog mjesta	7
❖ Detekcija kvarova na cjevovodu	186
❖ Očitavanje mjerača protoka na cjevovodima	97
❖ Očitavanje mjerača pritiska	1208
❖ Razdvajanje priključaka	2

4.4. POGON CRPNE STANICE I POSTROJENJA

Pogon je tokom cijele godine permanentno pratio ispravnost rada crpnih stanica na vodovodnom i kanalizacionom sistemu. U tom cilju su izvršavane sve dnevne intervencije na hidromašinskoj i elektro opremi crpnih stanica, kao i na hlornoj opremi i uređajima. Takodje su vršeni i vanredni servisi crpnih agregata prilikom njihovog ispada iz funkcije, brzom zamjenom rezervnih dijelova u krugu radionice ili otklanjanjem kvarova u servisnim centrima.

Pumpna postrojenja iz podsistema "Velje oko"- "Orahovo polje"-P.S."Sutomore" su aktivirana u prvoj polovini juna, a sa radom su prestala početkom novembra.

REKONSTRUKCIJA CRPNIH STANICA

▪ VODOVOD

U toku 2017.godine izvršena je nabavka i ugradnja po jedne pumpe (VCV 250/5, 5.5 kW, "Elektrokovina"-Maribor) na P.S. "Ahmetov brijeg", P.S. "Ilino" i P.S. "Šušanj". Takodje je izvršen dijelimični remont po jedne pumpe na P.S."Ahmetov brijeg", P.S. "Ratac" i P.S. "Ilino" (zamjena dijelova hidraulike pumpe - VCV 250/5, 5.5 kW "Elektrokovina"-Maribor).

Na P.S. "Brca" izvršen je remont motora na jednoj pumpi, dok je na pumpi u P.S. "Čanj" izvršen servis hidrauličkog dijela.

Na izvorištima "Brca", "Kajnak", "Zaljevo" i na P.S. "Sutomore" izvršena je popravka hlornih pumpi i pojedinih elemenata hlorne opreme čime se obezbjedilo pouzdano hlorisanje vode.

Na izvorištima Velje oko i Orahovo polje na bunarima B7 i B2 je izvršen remont motora pumpi.

▪ KANALIZACIJA

Na **F.C.S. "Topolica"** redovno je vršeno čišćenje crpilišta od masnih naslaga i nanosa, kao i redovno čišćenje poluautomatske rešetke. Ova FCS je u toku prošle godina radila pouzdano bez većih zastoja u radu. Na ovoj fekalnoj stanici je izvršen servis na jednom pumpnom agregatu (remont motora).

Na **FCS "Volujica"** redovno je vršeno čišćenje crpilišta od masnih naslaga i nanosa, kao i redovno čišćenje mehanicke resetke. Na ovoj FCS je zbog totalnog oštećenja jednog pumpnog agregata izvršena nabavka i ugradnja novog pumpnog agregata (tip ABS XFP 2061-CB2, P= 45 kw)

Na **FCS "Botun"** izvršen je remont dva pumpna agregata. Na jednom je rađen servis elektromotora, a na drugom popravka mehaničkog dijela pumpe.

U 2017.godini puštena je u pogon novoizgrađena fekalna pumpna stanica "Novi Botun" u Sutomoru. Pumpna stanica je urađena u skladu sa najnovijim standardima i opremljena sa najsavremenijom opremom. U sklopu pumpne stanice stavljena je u pogon i automatska rešetka kao predtretman u radu crpnog postrojenja.

Kanalizacija Virpazar

Na sve četiri fekalne pumpne stanice u Virpazaru konstantno je vršeno čišćenje crpilišta od nanosa. U sklopu preventivnog održavanja na svim stanicama je urađena kontrola ispravnosti cijelokupne elektromašinske opreme. Takođe su servisirana i tri pumpna agregata na ovim fekalnim stanicama.

ODRŽAVANJE SEOSKIH VODOVODA

Na osnovu člana 33. Odluke o vodosnabdjevanju od lokalnog značaja ("Sl. list CG-opštinski propisi", broj 25/08) i zaključka Skupštine Opštine Bar broj 030-196/2 od 29.07.2008.godine, Opština Bar i J.P. "Vodovod i kanalizacija"-Bar zaključili su 31.12.2008.godine Ugovor o održavanju seoskih vodovoda.

Na osnovu članova 4. i 8. ovog ugovora, J.P. "Vodovod i kanalizacija" Bar se obavezao da seoske vodovode izgrađene u skladu sa Odlukom o vodosnabdjevanju od lokalnog značaja održava u tehnički ispravnom stanju, a Opština Bar da za izvršene radove i ugrađeni materijal i opremu plaća odgovarajuću nadoknadu.

U skladu s tim, u 2017.godini je bilo niz intervencija na seoskim vodovodima, kako na pumpnim stanicama tako i na vodovodnoj mreži.

IZVORIŠTA I HLORNE STANICE

Permanento je vršeno održavanje sanitarnih zona oko izvorišta, kao i samih objekata.

Pogon je preko cijele godine, svakodnevno pratio i kontrolisao rad svih hlornih stanica i uredno ih opsluživao gasnim i tečnim hlorom, kao i ostalim potrebnim materijalom. Izvještaji laboratorijskih analiza pokazuju da je hlorisanje na svim izvorištima i u mreži, preko cijele godine, bilo ispravno i zadovoljavajuće.

DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar u cilju zaštite zdravlja svojih potrošača posebnu pažnju posvećuje zdravstveno ispravnoj vodi za piće iz sistema javnog vodovoda i unapređivanju sistema kontrole njene ispravnosti. Tokom 2017. godine ukupno je izvršeno 262 analize vode za piće. Od ukupnog broja uzetih uzoraka 61 uzorak je sirova, dok je 201 hlorisana voda. Vrsta ispitivanja koja se tražila u 232 slučaja je bila kompletna analiza A obima, u 25 samo fizičko-hemijska ispitivanja A obima i u 5 samo mikrobiološka ispitivanja A obima. Ispitivanje kvaliteta vode prema važećim propisima je vršeno kontinuirano. Uzorkovanje je vršeno tri puta mjesečno, prema unaprijed definisanom rasporedu. Ispitivanja je vršila akreditovana laboratorija "Doma zdravlja"- Bar.

U 2017.godini, kao i u prethodnim godinama, ali u nešto većem obimu, bili su prisutni problemi u vezi sa nestankom napajanja iz javne elektrodistributivne mreže (naročito na prostoru Crmnice). Ovakve vrste smetnji, naročito u ljetnjem periodu, dovodile su do poremećaja u vodosnabdjevanju, a dijelom i u odvođenju otpadnih voda.

UVODJENJE HACCP SISTEMA I STANDARDA ISO 9001 i ISO 14001

Ovo Društvo je 19.06.2017.godine dobilo sertifikat broj H-0013/17 kojim se potvrđuje da uspješno primjenjuje **HACCP sistem** koji ispunjava sve zahtjeve Codex Alimentarius CAC/RCP 1-1969 Rev.4-2003 u oblasti proizvodnje i distribucije vode iz vodovodne mreže za ljudsku upotrebu. HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) je sistem bezbjednosti proizvoda, što u prevodu znači analiza opasnosti i kritične kontrolne tačke tj. HACCP je sistem kojim se identifikuju sve opasnosti koje mogu uticati na bezbjednost proizvoda. HACCP sistem propisuje niz postupaka koji se moraju poštovati i primjenjivati kako bi se svi rizici koji mogu uticati na bezbjednost proizvoda potpuno uklonili ili sveli na prihvatljiv nivo.

Nakon uvođenja i sertifikovanja HACCP-a, za unaprjeđenje rada i poslovanja DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar je uveo još dva standarda (ISO9001 i ISO14001).

ISO 9001 je međunarodni standard kojim su definisani kriterijumi i zahtjevi primjenljivi na sve organizacije sa ciljem usklađivanja kvalitetnog, uspješnog i stabilnog poslovanja i pružanja usluga. ISO 9001 ima za cilj kontinuirano poboljšanje poslovnih procesa svih organizacija, poboljšanje kvaliteta proizvoda odnosno usluga koji se ogleda kroz zadovoljenje potreba kako postojećih tako i potencijalnih korisnika, odnosno kvalitet cijele organizacije. Sertifikat broj: Q-0021/17 kojim se potvrđuje da je sistem menadžmenta kvalitetom organizacije usaglašen sa standardom za sistem menadžmenta kvalitetom MEST EN ISO 9001:2016, EAC 27 u oblasti proizvodnje i distribucije vode iz vodovodne mreže za ljudsku upotrebu je dobijen 27.11.2017.godine.

ISO 14001 je standard kojim su definisani zahtjevi za uspostavljanje sistema menadžmenta zaštite životne sredine, uz uvažavanje zakonskih i svih ostalih propisa koje obuhvata ova oblast. ISO 14001 ima za cilj preduzimanje onih mjera i koraka neophodnih za zaštitu u oblasti životne sredine, sprečavanje negativnih uticaja i bolje upravljanje rizicima. Sertifikat broj: E-0007/17 kojim se potvrđuje da je sistem menadžmenta zaštitom životne sredine organizacije usaglašen sa standardom za sistem menadžmenta zaštite životne sredine MEST EN ISO 14001:2016 EAC 27 u oblasti proizvodnje i distribucije vode iz vodovodne mreže za ljudsku upotrebu je dobijen, takođe, 27.11.2017.godine.

4.5. RADNA JEDINICA RADIONICA I MAGACIN

U opisu rada ove radne jedinice je i odžavanje voznog parka, odnosno mehanizacije DOO "Vodovod i kanalizacija" Bar.

U 2017.godini je bilo:

❖ većih opravki	2
❖ srednjih opravki	74
❖ redovnih intervencija	553

Većim opravkama smatraju se generalne opravke motora, opravke mjenjača, diferencijala na teretnim vozilima i sl.

Srednjim opravkama smatraju se opravke na trapu vozila, limarski radovi, rad na kočionim sistemima teretnih vozila, opravke na sistemima za napajanje gorivom, veće opravke na elektro instalacijama i slično.

Sve ostalo se smatra redovnim intervencijama.

Pored gore navedenog, u okviru redovnih aktivnosti izrađivani su razni poklopci za šahte, vršeno je zavarivanje čeličnih vodovodnih cijevi i armatura, kao i ostali bravarski radovi.

5. KOMERCIJALNI SEKTOR

Komercijalni sektor, kao jednu od osnovnih organizacionih jedinica preduzeća čine tri službe i tri odjeljenja:

- **Služba za očitavanje, fakturisanje, naplatu i kontrolu potrošača**
  - Odjeljenje za očitavanje, naplatu i kontrolu fizičkih lica
  - Odjeljenje za očitavanje, naplatu i kontrolu pravnih lica
  - Odjeljenje za isključenja
- **Služba za prinudnu naplatu**
- **Služba informacionih tehnologija**

U toku 2017.godine zaposleni u Komercijalnom sektoru su nastavili sa aktivnostima iz prethodnih godina - na utvrđivanju što tačnijih podataka o mjesečnoj potrošnji vode korisnika i preduzimanju svih radnji u cilju smanjivanja gubitaka na mreži prouzrokovanih neispravnošću mjernih instrumenata, kao i poboljšanju naplate potraživanja od potrošača.

Na dan 31.12.2017.god. u bazi podataka Društva bilo je evidentirano ukupno **24.431** potrošača po sljedećim statusima:

Potrošači po statusima:	Broj potrošača
Aktivni	23.634
Neaktivni	631
Isključeni	166
Ukupno:	24.431

Aktivni i isključeni potrošači se mjesečno obilaze i stanje sa terena se prenosi u bazu podataka, dok kategoriju neaktivnih potrošača čine potrošači, koji su neaktivni za očitavanje, ali je njihova kartica i dalje finansijski aktivna zbog eventualnog duga ili utuženja iz ranijeg perioda (prevodi vlasništva i sl.).

Aktivni potrošači se dijele u sljedeće kategorije – po djelatnostima:

Kategorija aktivnih potrošača po djelatnostima	Broj potrošača
Fizička lica	21.519
Pravna lica	2.115
Ukupno:	23.634

FIZIČKA LICA	Broj potrošača
Fizička lica - domaćinstva	21.425
Fizička lica - socijalna pomoć	50
Fizička lica - slijepa lica	44
Ukupno:	21.519

PRAVNA LICA	Broj potrošača
Mala privreda	1.726
Privreda	347
Javne ustanove	27
Pravna lica sa popustom (vjerski objekti)	15
Ukupno:	2.115

Kategoriju fizičkih lica – socijalna pomoć čine korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice, kojima se za 10 m³ mjesečno umanjuje račun.

Kategoriji fizička lica – slijepa lica se mjesečni obračun naknade za isporučenu količinu vode umanjuje za 5 m³.

U kategoriju javnih ustanova spadaju: Opšta bolnica, Dom zdravlja, vrtići, osnovne škole, Dom učenika, Gimnazija, Srednja poljoprivredna škola i za njih je cijena vode manja za 25% u odnosu na cijenu za privredu.

Veb sajt naseg Društva nalazi se na adresi www.vodovod-bar.me, gdje potrošači, pored svih ostalih parametara o poslovanju preduzeća, imaju pristup korisničkom servisu preko koga mogu uz svoju potrošačku šifru i jedinstvenu lozinku predati nova stanja svojih vodomjera, reklamaciju, imati uvid u finansijska zaduženja i uplate.

Putem našeg web portala redovno potrošače obavještavamo i o prekidima u vodosnabdijevanju izazvanim popravkama na hidrotehničkim instalacijama ili drugim radnjama bitnim za korisnike.

U 2017.godini se radilo na poboljšanju komunikacije sa korisnicima naših usluga s namjerom bržeg i jednostavnijeg rješavanja svih njihovih zahtjeva.

U toku 2017.godine od strane korisnika naših usluga Komisija za reklamacije obradila je **1896** prigovora.

U 2017.godini poslato je **16185** opomena pred tužbu zbog dugovanja većih od 200 €, izdato je **814** naloga za isključenje zbog neplaćanja višemjesečnog dugovanja I isključena su **53** potrošača. Takođe, izvršeno je **267** prenosa vlasništva po raznim osnovama

Pored toga, u 2017.godini zaključeno je **299** sporazuma o reprogramiranju duga u finansijskom iznosu od **208.159,87 €**. Analizom naplate reprograma za dužnike koji ne poštuju potpisan reprogram, preduzimaju se mjere prinudne naplate putem javnih izvršitelja.

Po pitanju prinudne naplate, podnijeto je **342** prijedloga za izvršenje u iznosu od **303.494,63 €**.

Pregled broja utuženih potrošača i iznosa na koji su utuženi				
Kategorije potrošača	Broj utuženih potrošača u 2017.g.	Iznos utuženja u 2017.g. (€)	Ukupan broj utuženih potrošača	Ukupan iznos utuženja na 31.12.2017
Privreda	21	47.396,79	54	97.516,24
Mala privreda	45	55.516,14	189	151.054,22
Domaćinstva	276	200.581,70	1.693	843.616,78
Ukupno:	342	303.494,63	1.936	1.092.187,24

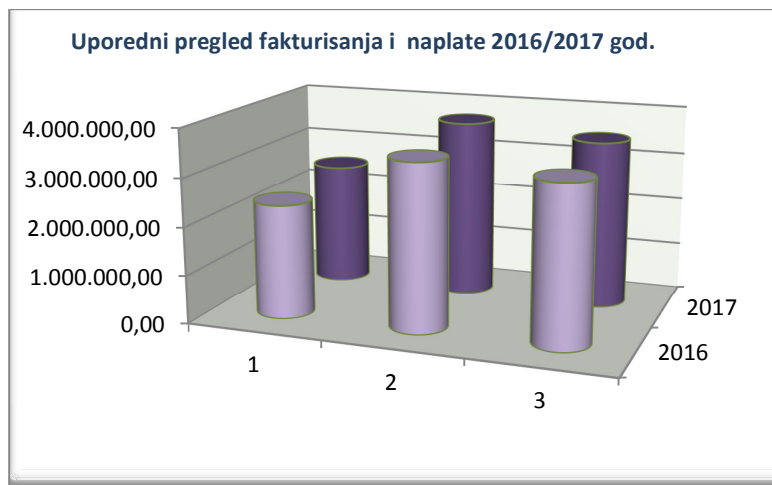
Ukupan broj potrošača protiv kojih su podnijeti prijedlozi za izvršenje je **1936**, na ukupan iznos od **1.092.187,24 €**. U 2017.god. je po osnovu tužbi naplaćeno **123.421,82 €**.

Svakog mjeseca unese se oko **23.800** stanja i odštampa toliko računa, pošalje se prosječno **220** računa potrošačima putem e-maila, **62** potrošača koriste uslugu SGM SMS konto kojom preko Societe General banke dobijaju putem SMS-a iznos posljednjeg računa za vodu.

Odlukom Upravnog odbora br.6018 od 10.10.2011.godine određeni su uslovi za umanjenje cijene usluge korisnicima koji su u roku izmirili obaveze po osnovu utrošene vode za prethodni mjesec. Račun za tekući mjesec se u tom slučaju umanjuje za **5%**. To pravo ostvaruje prosječno mjesečno **3036** potrošača.

Po pitanju informisanja javnosti o svim aktivnostima vezanim za poslove Komercijalnog sektora redovno su dostavljana obavještenja sredstvima javnog informisanja u vezi isključenja, utuženja, zamjene vodomjera i sl., na oglasnim tablama u zgradama i na web sajtu našeg preduzeća.

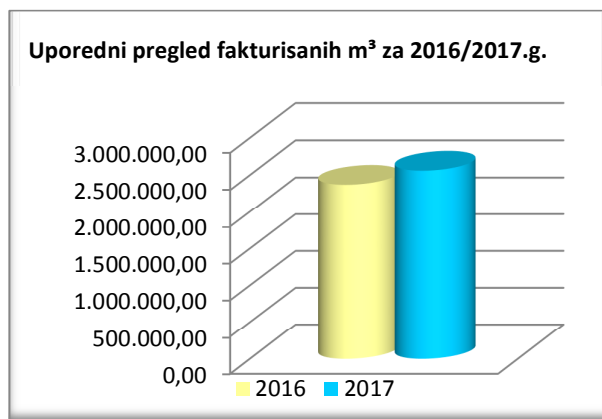
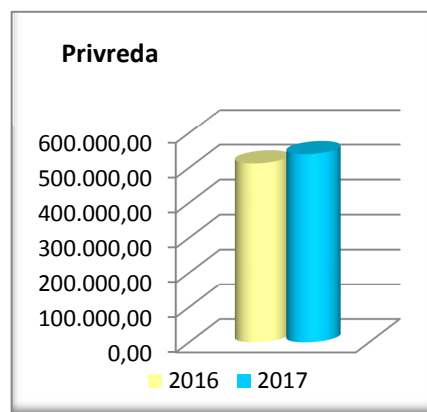
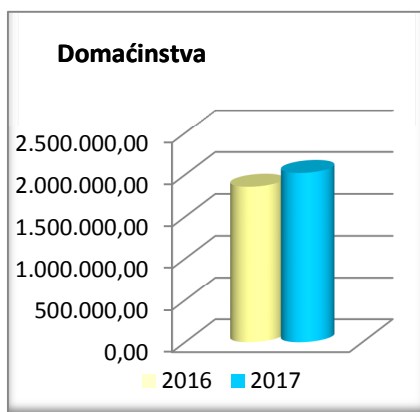
Uporedni pregled fakturisanja i naplate 2016 / 2017 god.			
<i>Pregled fakturisanja i naplate</i>	2016	2017	<i>Index 2017/2016</i>
<i>Fakturisano m3</i>	2.370.444,25	2.560.469,93	108
<i>Fakturisano €</i>	3.482.288,54	3.716.499,25	107
<i>Naplaćeno €</i>	3.308.411,89	3.501.832,22	106
<i>% naplate</i>	95,01%	94,22%	

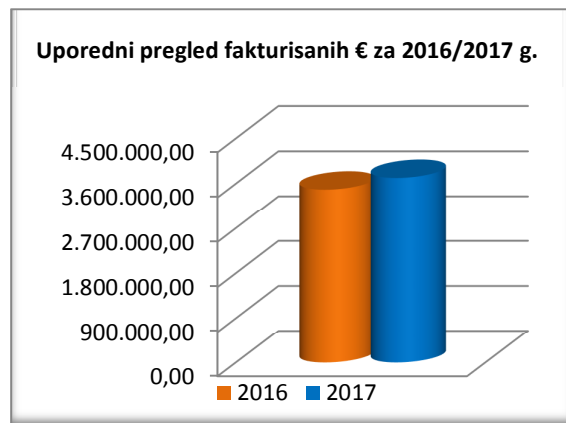
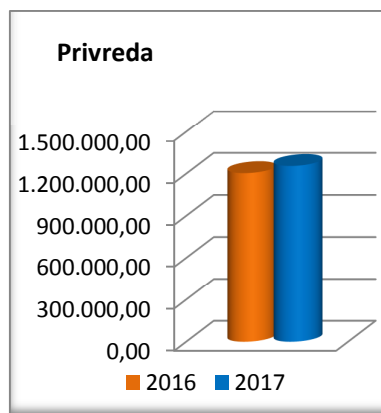
Pregled fakturisanih kubika po mjesecima i djelatnostima za 2016,2017

	Domaćinstva		Privreda		Ukupno		%
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
JAN	134.286,41	125.515,76	40.082,23	56.605,31	174.368,64	182.121,07	4,45%
FEB	128.190,41	116.401,43	33.071,46	29.574,60	161.261,87	145.976,03	-9,48%
MAR	127.164,93	153.259,02	37.782,38	29.025,93	164.947,31	182.284,95	10,51%
APR	134.094,17	123.018,09	36.059,69	31.896,45	170.153,86	154.914,54	-8,96%
MAJ	133.166,53	153.055,32	33.127,39	37.540,50	166.293,92	190.595,82	14,61%
JUN	164.594,47	209.709,16	48.489,15	62.575,53	213.083,62	272.284,69	27,78%
JUL	204.021,71	259.472,70	63.083,05	64.877,75	267.104,76	324.350,45	21,43%
AVG	238.182,71	279.037,90	69.666,29	78.188,89	307.849,00	357.226,79	16,04%
SEP	191.167,78	215.318,18	47.850,49	56.633,09	239.018,27	271.951,27	13,78%
OKT	146.261,77	136.825,04	34.505,35	35.547,72	180.767,12	172.372,76	-4,64%
NOV	139.677,10	128.275,07	36.819,96	32.010,40	176.497,06	160.285,47	-9,19%
DEC	117.002,84	121.651,42	32.095,93	24.454,67	149.098,77	146.106,09	-2,01%
UKUPNO	1.857.810,83	2.021.539,09	512.633,37	538.930,84	2.370.444,20	2.560.469,93	8,02%

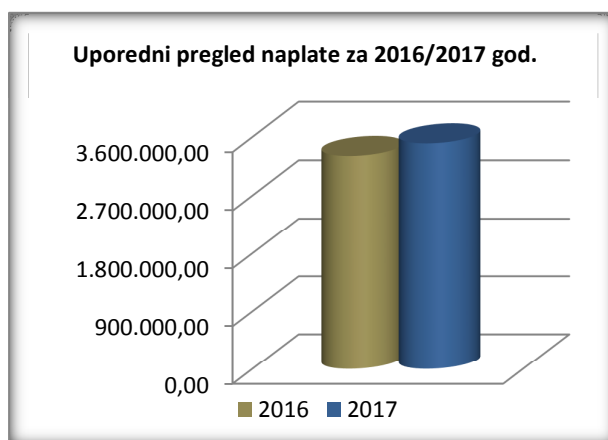
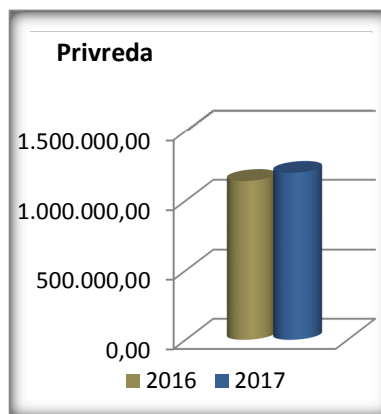
Pregled fakturisanih EUR-a po mjesecima i djelatnostima za 2016,2017

	Domaćinstva		Privreda		Ukupno		%
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
JAN	167.034,68	158.135,24	95.576,50	134.408,48	262.611,18	292.543,72	11,40%
FEB	161.461,19	147.298,67	78.474,61	70.083,00	239.935,80	217.381,67	-9,40%
MAR	159.407,09	187.035,45	89.859,45	68.593,58	249.266,54	255.629,03	2,55%
APR	168.339,93	155.109,82	85.239,64	73.731,91	253.579,57	228.841,73	-9,76%
MAJ	166.930,99	187.603,92	77.959,47	87.766,80	244.890,46	275.370,72	12,45%
JUN	200.735,80	252.281,06	114.164,30	143.941,85	314.900,10	396.222,91	25,82%
JUL	242.616,71	306.086,24	148.447,20	150.830,50	391.063,91	456.916,74	16,84%
AVG	279.210,80	322.294,10	160.674,70	178.131,40	439.885,50	500.425,50	13,76%
SEP	230.794,94	256.577,51	111.260,60	131.838,46	342.055,54	388.415,97	13,55%
OKT	179.761,87	171.602,80	80.771,00	82.892,79	260.532,87	254.495,59	-2,32%
NOV	173.410,20	162.250,65	85.957,51	75.925,25	259.367,71	238.175,90	-8,17%
DEC	148.310,72	154.896,18	75.888,60	57.183,59	224.199,32	212.079,77	-5,41%
UKUPNO	2.278.014,92	2.461.171,64	1.204.273,58	1.255.327,61	3.482.288,50	3.716.499,25	6,73%

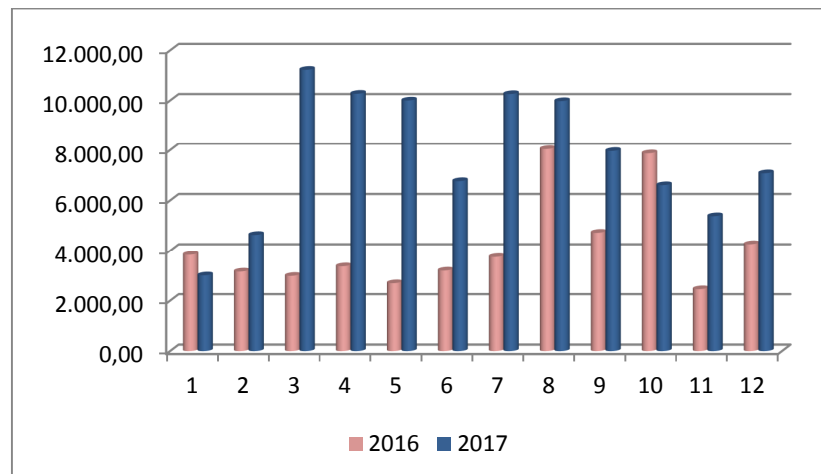

Pregled naplaćenih EUR-a po mjesecima i djelatnostima za 2016,2017

	Domaćinstva		Privreda		Ukupno		%
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
JAN	117.235,70	128.544,46	52.247,93	53.550,11	169.483,63	182.094,57	7,44%
FEB	140.657,04	136.184,53	78.877,88	69.187,17	219.534,92	205.371,70	-6,45%
MAR	149.358,35	140.319,60	85.477,68	75.144,34	234.836,03	215.463,94	-8,25%
APR	140.755,28	135.840,89	79.930,30	103.647,65	220.685,58	239.488,54	8,52%
MAJ	154.384,22	158.498,51	77.442,64	85.981,08	231.826,86	244.479,59	5,46%
JUN	182.049,62	210.513,51	129.351,82	113.738,54	311.401,44	324.252,05	4,13%
JUL	211.721,61	255.083,97	87.238,80	126.702,70	298.960,41	381.786,67	27,70%
AVG	296.437,57	331.233,08	148.232,14	157.405,20	444.669,71	488.638,28	9,89%
SEP	259.924,80	276.886,11	108.586,90	112.351,57	368.511,70	389.237,68	5,62%
OKT	192.858,62	201.394,93	64.455,20	118.433,38	257.313,82	319.828,31	24,30%
NOV	158.864,56	158.721,92	121.966,51	78.879,34	280.831,07	237.601,26	-15,39%
DEC	163.127,91	169.562,04	107.228,81	104.027,59	270.356,72	273.589,63	1,20%
UKUPNO	2.167.375,28	2.302.783,55	1.141.036,61	1.199.048,67	3.308.411,89	3.501.832,22	5,85%

Naplata od usluga 2016 / 2017 god.			
	2016	2017	%
JAN	3.833,89	3.007,48	-21,56%
FEB	3.161,24	4.634,10	46,59%
MAR	2.987,99	11.228,90	275,80%
APR	3.369,39	10.274,00	204,92%
MAJ	2.695,35	10.004,50	271,18%
JUN	3.200,99	6.768,00	111,43%
JUL	3.744,83	10.261,76	174,02%
AVG	8.042,37	9.978,91	24,08%
SEP	4.720,71	7.964,94	68,72%
OKT	7.871,36	6.606,66	-16,07%
NOV	2.457,47	5.378,01	118,84%
DEC	4.264,70	7.079,38	66,00%
UKUPNO	46.085,59	93.186,64	102,20%

6. IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POSLOVANJU ZA 2017. GODINU

6.1 . ANALIZA BILANSA USPJEHA

Rezultati poslovanja za 2017. godinu, prema podacima knjigovodstvenog izvještavanja, pokazuju da Društvo bilježi pozitivno poslovanje. Definisanom strategijom kroz racionalizaciju troškova, povećanjem produktivnosti i adekvatnim organizacionim odlukama doprinjelo se ostvarenju pozitivnog finansijskog rezultata, kao i povećanju ekonomičnosti i likvidnosti

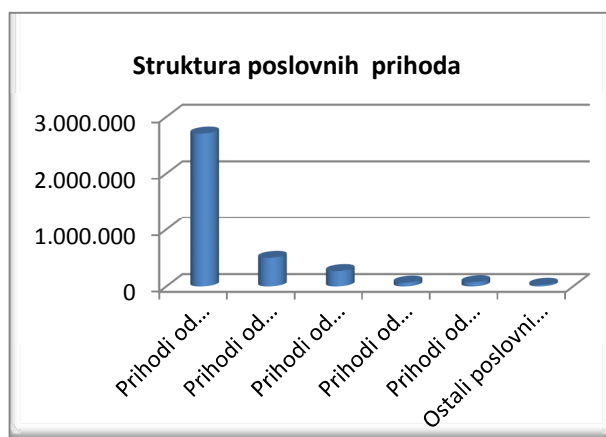
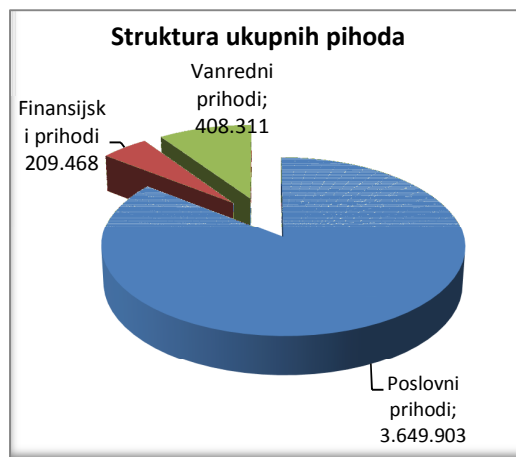
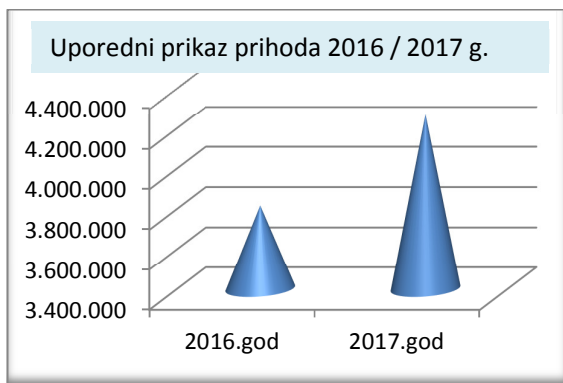
Društvo je kao i prethodnih godina, bilansno prikazivalo prihod ostvaren realizacijom usluga iz domena svoje osnovne djelatnosti na bazi fakturisane realizacije, bez obračunatog PDV-a.

Pored prihoda iz osnovne djelatnosti tu su i drugi prihodi koji se ostvaruju, kao što su: prihodi od ostalih usluga, obračun kamata za neblagovremeno plaćanje računa, prihodi po osnovu refundacija bolovanja radnika, naplate sudskih taksi, naplate ranije otpisanih potraživanja i sl.

Ukupno ostvareni prihod za 2017. godinu iznosio je **4.267.682 €**. Poslovni prihod iznosio je 3.649.903 € i u odnosu na uporednu 2016 godinu je veći za 8%, dok je u odnosu na planska predviđanja zabilježeno povećanje od 2%.

Ostvareni prihodi su bili dovoljni da pokriju ukupno ostvarene rashode, što znači da je u prošloj godini evidentiran pozitivan finansijski rezultat, odnosno **dobit** u poslovanju u iznosu od 134 hiljade €.

R.b	OPIS	2016.god	%	Plan za 2017.god	2017.god	%	INDEX (6/3)	INDEX (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I	PRIHODI	3.815.456	100,00	4.075.290	4.267.682	100,00	112	105
1.	Poslovni prihodi	3.375.151	88,46	3.571.790	3.649.903	85,52	108	102
1.1	Prihodi od prodaje vode	2.503.853	65,62	2.745.400	2.708.260	63,46	108	99
1.2	Prihodi od prodaje kanalizacije	488.495	12,80	527.590	501.060	11,74	103	95
1.3	Prihodi od pretplate	266.119	6,97	228.800	270.103	6,33	101	118
1.4	Prihodi od prodaje usluga	45.826	1,20	40.000	67.426	1,58	147	169
1.5	Prihodi od premija, sub., dotacija	46.628	1,22		73.860	1,73	158	
1.6	Ostali poslovni prihodi	24.230	0,64	30.000	29.194	0,68	120	97
2.	Finansijski prihodi	218.430	5,72	180.500	209.468	4,91	96	116
2.1	Prihodi od kamata	218.148	5,72	180.000	209.468	4,91	96	116
2.2	Prihodi po osnovu dep.poz.kam	282	0,01	500			0	
3.	Vanredni prihodi	221.875	5,82	323.000	408.311	9,57	184	126
3.1	Prihodi iz ranijih godina	46.711	1,22				0	
3.2	Ostali vanredni prihodi	175.164	4,59	323.000	408.311	9,57	233	126

U strukturi ukupnih prihoda najveće učešće imaju poslovni prihodi, 85,52% ukupno realizovanog prihoda. Visoko učešće poslovnih prihoda je razumljivo jer oni nastaju iz rada osnovne djelatnosti Društva. Prihodi od prodaje vode i kanalizacionih usluga učestvuju sa 82% u poslovnim prihodima.

Ostali prihodi se, uglavnom, odnose na prihode obračunate po osnovu sudskih taksi i ostalih sudskih troškova i prihod doznačen od Fonda za zdravstvo po osnovu porodijskih i ostalih bolovanja radnika.

Finansijski prihodi čine 4,91% ukupnih bilansnih prihoda i odnose se na prihod koji se obračunava po osnovu kamata za neblagovremeno plaćanje računa.

Vanredni prihodi u iznosu od 408.311 € čine 9,57% ukupno ostvarenog prihoda i u najvećem dijelu se odnose na prihode koji su nastali po osnovu naplate indirektno otpisanih potraživanja u prošloj i ranijim godinama.

Ukupni rashodi su ostvareni u iznosu od **4.133.597 €** i u odnosu na uporednu 2016 godinu veći su za 10% a u odnosu na plan povećanje iznosi 2%. Najveće učešće u strukturi ukupnih rashoda imaju poslovni rashodi i u odnosu na uporednu godinu veći su za 7%.

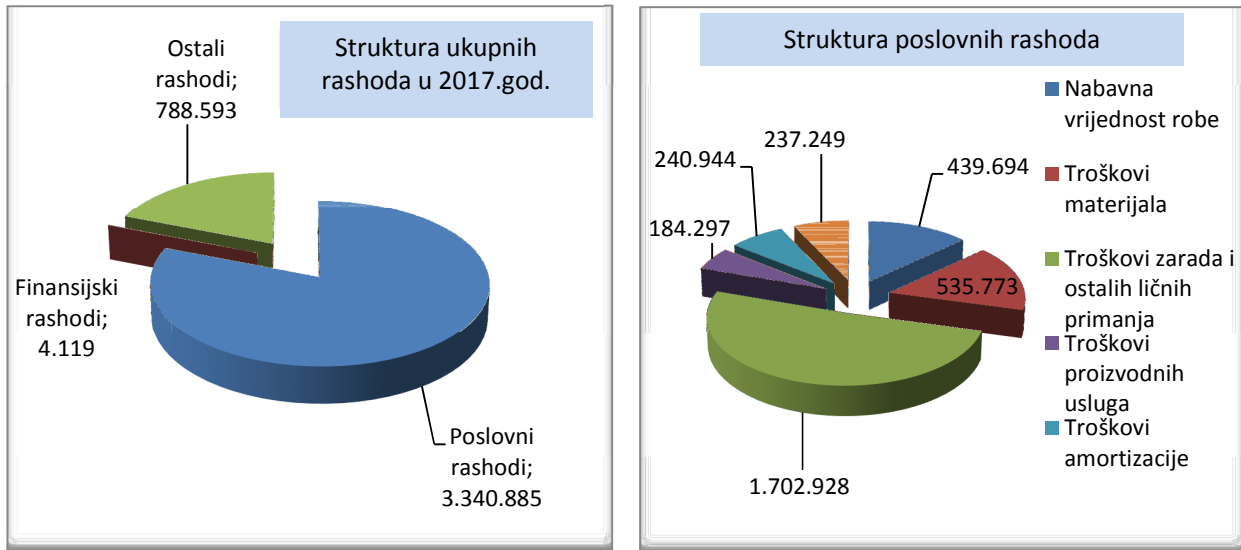
U odnosu na planska predviđanja za 2017 godinu najveće povećanje je zabilježeno kod troškova preuzimanja vode iz sistema regionalnog vodovoda i to iz razloga što je plan za 2017.godinu urađen na bazi Ugovora o preuzimanju minimalne količine vode, a potrebe za vodom iz navedenog sistema su bile veće od minimalno ugovorenih količina, zbog čega se i ovaj trošak uvećao po navedenom osnovu.

Naime, Ugovor o preuzimanju vode iz sistema regionalnog vodovoda je bio potpisan za minimalnu količinu od 717.000m³. Preuzeto je, međutim, 861.432m³, što je bilo za 20% više od ugovorene minimalne količine vode.

Povećanje u odnosu na planska predviđanja je zabilježeno i kod troškova električne energije i to za 20%. Razlog je veća angažovanost pumpnih postrojenja.

ANALITIČKI PRIKAZ RASHODA U 2017.GODINI								
R.b	OPIS	2016.god	%	Plan za 2017.god	2017.god	%	INDE X (6/3)	INDE X (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II	RASHODI	3.743.913	100,00	4.037.890	4.133.597	100,00	110	102
1.	Poslovni rashodi	3.121.698	83,38	3.133.850	3.340.885	80,82	107	107
1.1	Nabavna vrijednost robe	377.743	10,09	382.000	439.694	10,64	116	115
1.2	Troškovi materijala	435.740	11,64	425.000	535.773	12,96	123	126
1.2.1	Troškovi materijala za izradu	65.626	1,75	60.000	82.992	2,01	126	138
1.2.2	Troškovi ostalog materijala	16.236	0,43	10.000	23.184	0,56	143	232
1.2.3	Troškovi električne energije	309.480	8,27	310.000	370.546	8,96	120	120
1.2.4	Troškovi goriva	44.398	1,19	45.000	59.051	1,43	133	131
1.3	Troškovi zarada i ostalih ličnih primanja	1.640.376	43,81	1.587.550	1.702.928	41,20	104	107
1.3.1	Troškovi bruto zarada	1.516.687	40,51	1.536.000	1.614.375	39,05	106	105
1.3.2	Troškovi ostalih ličnih primanja	64.516	1,72	37.375	75.728	1,83	117	203
1.3.3	Rezer.za otpremnine, penziju	59.173	1,58	14.175	12.825	0,31	22	90
1.4	Troškovi proizvodnih usluga	207.897	5,55	298.300	184.297	4,46	89	62
1.4.1	Troškovi transportnih usluga	29.679	0,79	29.000	39.482	0,96	133	136
1.4.2	Troškovi usluga održavanja	174.806	4,67	265.500	140.702	3,40	80	53
1.4.3	Ostali troš.proizvodnih usluga	3.412	0,09	3.800	4.113	0,10	121	108
1.5	Troškovi amortizacije	236.276	6,31	250.000	240.944	5,83	102	96
1.6	Nematerijalni rashodi	223.666	5,97	191.000	237.249	5,74	106	124
1.6.1	Troškovi neproizvodnih usluga	60.939	1,63	60.000	59.843	1,45	98	100
1.6.2	Troškovi reprezentacije	6.818	0,18	5.000	10.420	0,25	153	208
1.6.3	Troškovi premije osiguranja	831	0,02		2.153	0,05	259	
1.6.4	Troškovi platnog prometa	15.411	0,41	16.000	16.959	0,41	110	106
1.6.5	Troškovi članarina	260	0,01	1.500	1.520	0,04	585	101
1.6.6	Troškovi koncesija	64.267	1,72	58.000	69.814	1,69	109	120
1.6.7	Troškovi doprin. privr.komorama i savezima	19.445	0,52	21.000	23.346	0,56	120	111
1.6.8	Sudski troškovi i takse	22.395	0,60	25.000	27.682	0,67	124	111
1.6.9	Ostali nematerijalni rashodi	33.300	0,89	4.500	25.512	0,62	77	567
2.	Finansijski rashodi	9.787	0,26	4.040	4.119	0,10	42	102
2.1	Rashodi kamata	9.787	0,26	4.040	4.119	0,10	42	102
3.	Ostali rashodi	612.428	16,36	900.000	788.593	19,08	129	88
3.1	Sumnjiva i sporna potraživanja	447.345	11,95	900.000	551.118	13,33	123	61
3.2	Rashodi iz ranijih godina	154.745	4,13		219.355	5,31	142	
3.3	Rashodi po osnovu usk.vr.imov	10.338	0,28		18.120	0,44	175	

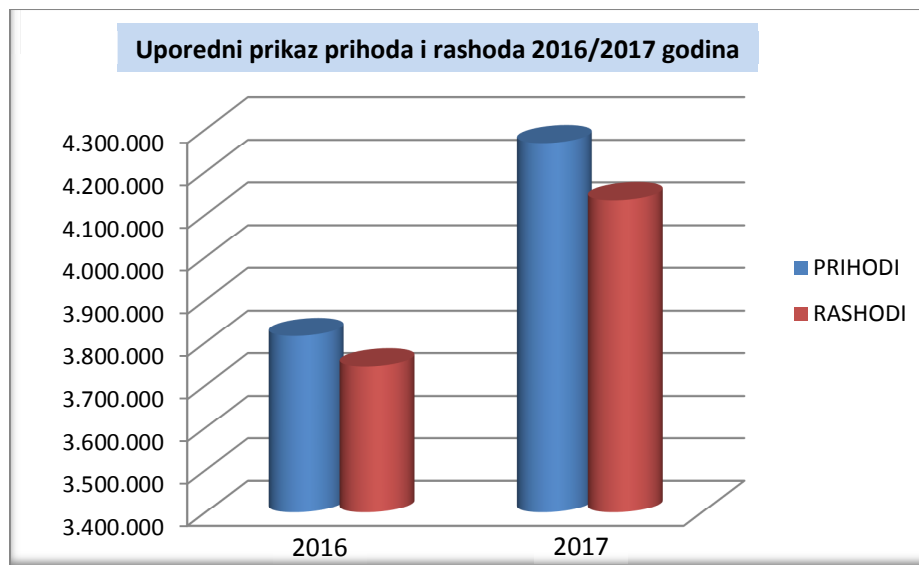
Izdvajanja za bruto zarade zaposlenih u 2017.godini su iznosila 1.614.375 € i u odnosu na uporednu godinu su veća za 6% a čine 39% ukupnih rashoda.

Finansijski rashodi se odnose na obračunutu kamatu po osnovu dugoročnih kredita (4.119 €) koji su sa 31.12.2017.godinom izmireni.

Vanredni rashodi se, uglavnom, odnose na indirektni otpis nenaplaćenih potraživanja preko korišćenja ispravke vrijednosti. Kao i u prethodnim godinama primjenjivao se MRS39 standard koji se odnosi na vrednovanje i procjenjivanje sredstava. U skladu sa navedenim standardom i računovodstvenim politikama društva a u cilju što realnijeg prikaza bilansa uspjeha, indirektno je otpisano cca 551 hiljada € potraživanja od korisnika koji kasne u izmirenju obaveza duže od 180 dana. Ovaj trošak ima čisto knjigovodstveni karakter, jer ukoliko se ova potraživanja naplate u narednim godinama knjižice se na strani bilansa uspjeha kao vanredni prihod.

REZULTAT POSLOVANJA

R.b	OPIS	2016.god	2017.god	INDEX (4/3)
1	2	3	4	5
I	PRIHODI	3.815.456	4.267.682	112
1.	Poslovni prihodi	3.375.151	3.649.903	108
2.	Finansijski prihodi	218.430	209.468	96
3.	Vanredni prihodi	221.875	408.311	184
II	RASHODI	3.743.913	4.133.597	110
1.	Poslovni rashodi	3.121.698	3.340.885	107
2.	Finansijski rashodi	9.787	4.119	42
3.	Vanredni rashodi	612.428	788.593	129
III	REZULTAT POSLOVANJA	71.543	134.085	187
1.	Rezultat iz poslovne aktivnosti	253.453	309.018	122
2.	Rezultat iz finansijske aktivnosti	208.643	205.349	98
3.	Rezultat iz ostalih aktivnosti	-390.553	-380.282	97

6.2. ANALIZA BILANSA STANJA

Na osnovu bilansa stanja na dan 31.12.2017.godine može se zaključiti da DOO „Vodovod i kanalizacija“ Bar ima zadovoljavajuću finansijsku ravnotežu, što znači da je vrijednost neto obrtnih sredstava veća od postojećih kratkoročnih obaveza.

Strukturno posmatrajući aktivu zapaža se veće učešće stalne imovine u odnosu na obrtnu imovinu. Ukupna stalna imovina sa kojom je raspolagalo Društvo na dan 31.12.2017. godine je iznosila 45.438.404 € i u odnosu na uporednu godinu veća je za 4 indeksna poena. Osnovni razlog za uvećanu vrijednost imovine osnivača su investicije u toku, koje se odnose na realizaciju Projekta vodosnabdijevanja i otpadnih voda na crnogorskom primorju, tzv. Faza III. U prošloj godini je po osnovu ove investicije uknjiženo 10 privremenih situacija u iznosu od 5,7 miliona €.

Struktura imovine pokazuje da se cca 96% aktive odnosi na vrijednost stalne imovine a 4% na vrijednost obrtne imovine.

U strukturi neto obrtne imovine najveće učešće imaju potraživanja od kupaca, cca 62%. Ako se nenaplaćena potraživanja analiziraju sa aspekta strukture potrošača može se zaključiti da najveće učešće imaju potraživanja od potrošača- domaćinstva sa cca 87%.

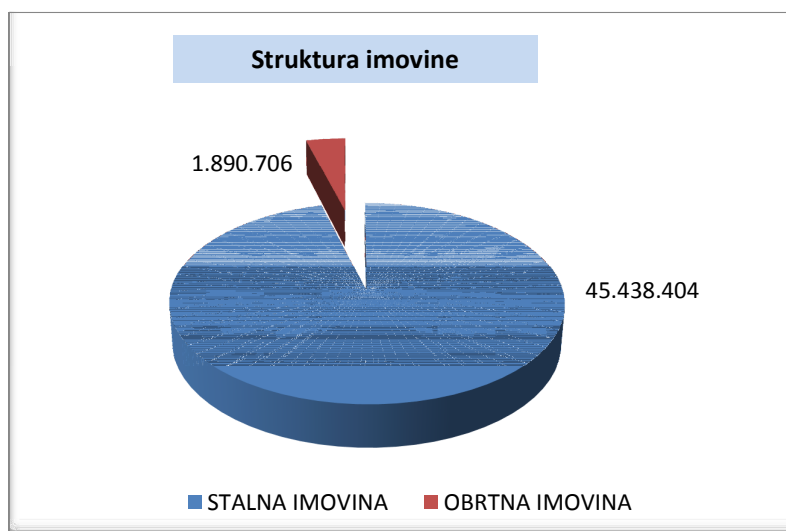
Novčana sredstva su znatno povećala svoje učešće u strukturi aktive što je rezultat efikasnog rada, bolje naplate potraživanja, smanjenja određenih troškova i sl. U odnosu na prethodnu godinu bilježe rast od 10%.

I struktura pasive bilansa stanja je , uglavnom, ostala ista u odnosu na uporednu godinu.

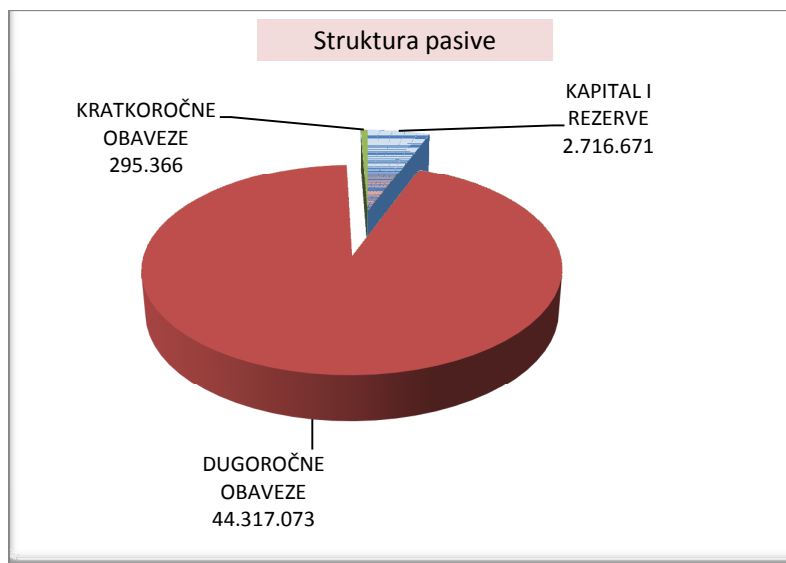
U pasivi bilansa stanja pod stavkom dugoročne obaveze svrstani su i dugoročno odloženi prihodi a odnose se na vrijednost imovine osnivača koja je data Vodovodu na korištenje. U skladu sa MRS 20, poštujući prihodni princip, vrijednost te imovine je knjižena na navedenoj poziciji u iznosu od 43,9 miliona €.

Kratkoročne obaveze u iznosu od 295 hiljade € se, uglavnom, odnose na obaveze prema dobavljačima. U odnosu na prošlu godinu stanje kratkoročnih obaveza je smanjeno za cca 56%, što znači da je prošla godina za naše Društvo bila godina likvidnosti. U prošloj godini su izmirene sve dugoročne obaveze po kreditima i blagovremeno su servisirane obaveze prema državi, dobavljačima i radnicima.

STRUKTURA AKTIVE						
R.b	OPIS	2016 god.	%	2017god.	%	INDEX (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
I	STALNA IMOVINA	43.517.349	95,51	45.438.404	96,01	104
1.1	Nematerijalna ulaganja	236.173	0,52	74.318	0,16	31
1.2	Nekretnine,postrojenja i oprema	43.272.151	94,97	45.356.396	95,83	105
1.3	Dugoročni plasmani	9.025	0,02	7.690	0,02	85
II	OBRтна IMOVINA	2.046.309	4,49	1.890.706	3,99	92
2.1	Zalihe	194.320	0,43	215.921	0,46	111
2.2	Potraživanja od kupaca	1.395.579	3,06	1.171.178	2,47	84
2.3	Potraživanja za više plaćen porez na dobit i PDV	0	0,00	553	0,00	
2.4	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	456.410	1,00	503.054	1,06	110
	UKUPNO	45.563.658	100,00	47.329.110	100,00	104

STRUKTURA PASIVE						
R.b	OPIS	2016 god.	%	2017.god.	%	INDEX (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
I	KAPITAL I REZERVE	2.600.505	5,71	2.716.671	5,74	104
1.1	Upisani kapital	999.624	2,19	999.624	2,11	100
1.2	Revalorizacione rezerve	2.118.660	4,65	2.108.001	4,45	99
1.3	Gubitak	-544.366	-1,19	-417.541	-0,88	77
1.4	Ostale rezerve	26.587	0,06	26.587	0,06	100
II	DUGOROČNE OBAVEZE	42.299.173	92,84	44.317.073	93,64	105
2.1	Dugoročne obaveze	258.994	0,57	200.512	0,42	77
2.2	Odloženi prihodi	41.874.668	91,90	43.966.259	92,89	105
2.3	Odloženi porezi	55.162	0,12	52.778	0,11	96
2.4	Dugoročna rezervisanja	110.349	0,24	97.524	0,21	88
III	KRATKOROČNE OBAVEZE	663.980	1,46	295.366	0,62	44
3.1	Kratkoročne obaveze iz poslovanja	280.585	0,62	285.720	0,60	102
3.2	Kratkoročne finansijske obaveze	189.926	0,42			
3.3	Obaveze za porez	6.660	0,01	9.646	0,02	145
3.4	Obračunate obaveze	186.809	0,41			
	UKUPNO	45.563.658	100,00	47.329.110	100,00	104

6.3. INDIKATORI POSLOVANJA

6.3.1 Finansijski pokazatelji

1. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelj	2016. godina	2017. godina
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	1,02	1,09
Ekonomičnost poslovnih aktivnosti	1,08	1,03

Koeficijent ukupne ekonomičnosti pokazuje da je preduzeće poslovalo na granici ekonomičnosti, odnosno, ukupnim prihodima pokriveni su svi rashodi.

Pokazatelj poslovne ekonomičnosti takođe je >1, što znači da su operativni prihodi (bez subvencija) veći od operativnih rashoda (bez amortizacije).

2. Pokazatelji likvidnosti

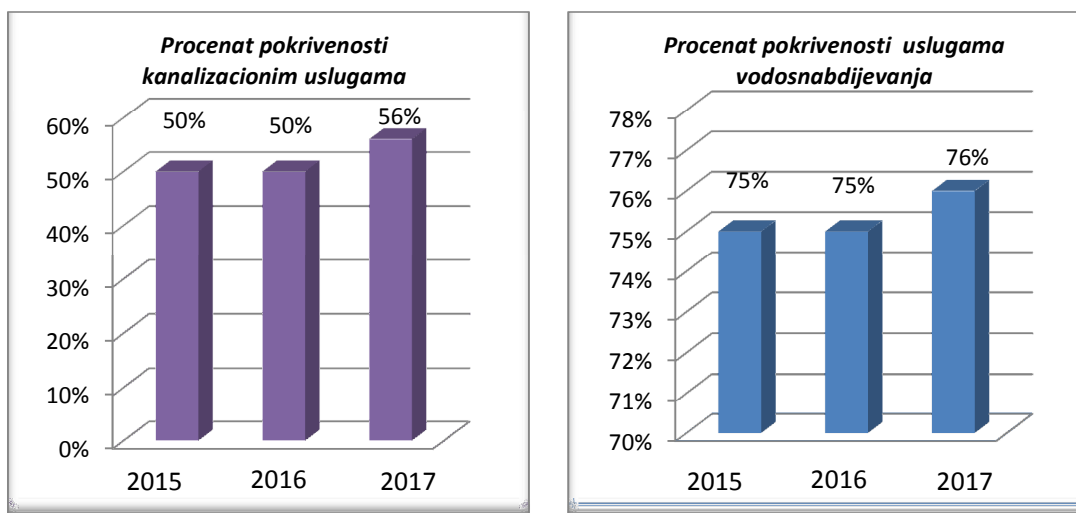
Pokazatelj	2016. godina	2017. godina
Koef. trenutne likvidnosti	0,96	1,70
Koef. ubrzane likvidnosti	3,88	5,67
Koef. tekuće likvidnosti	4,29	6,40

Koeficijent trenutne likvidnosti u 2017. godini iznosi 1,70, što pokazuje da je 1 € kratkoročnih obaveza pokriven sa 1,70 € novčanih sredstava. U odnosu na uporednu godinu ovaj pokazatelj bilježi rast od 77%.

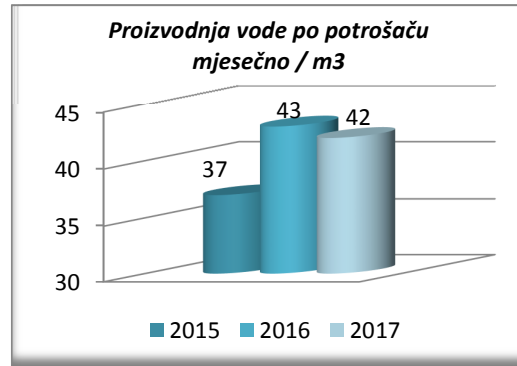
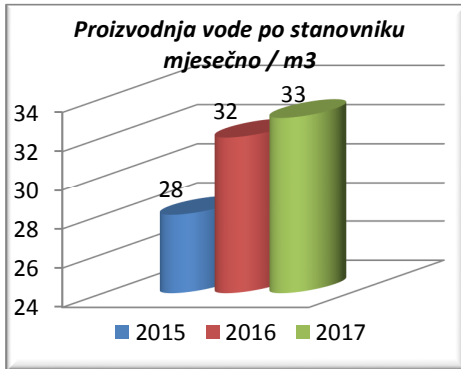
Koeficijenti ubrzane i tekuće likvidnosti za 2017. godinu su, takođe, zadovoljavajući, i u odnosu na uporednu godinu su mnogo povoljniji. Ovi pokazatelji ukazuju da je Društvo na kraju 2017. godine imalo dovoljno obrtnih sredstava za pokriće svih kratkoročnih obaveza (1€ obaveza pokriven sa 5,67-6,40 € obrtnih sredstava).

6.3.2 Indikatori uspješnosti

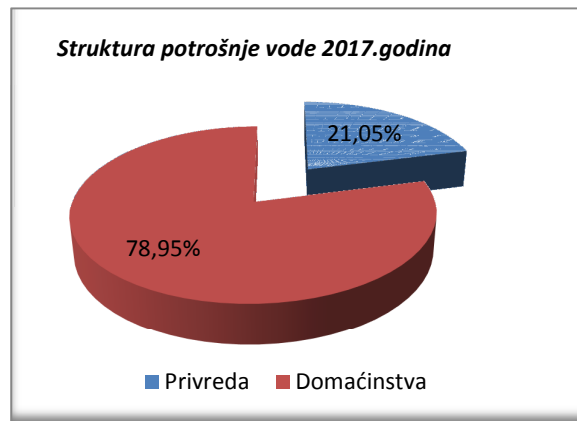
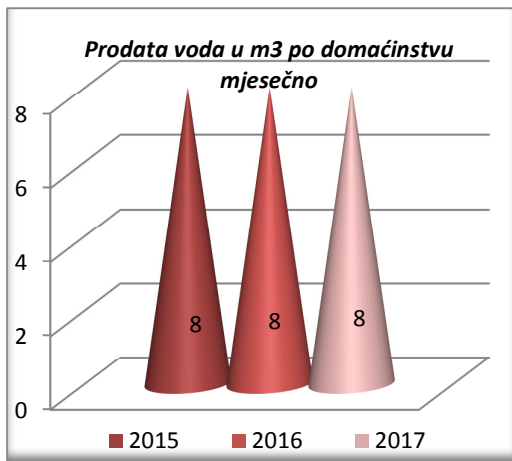
Pokrivenost uslugama vodosnabdijevanja i kanalizacije utiče na kvalitet pruženih usluga kao i na finansijske benefite koje Društvo ostvaruje. Iz grafika u nastavku može se vidjeti da je procenat pokrivenosti kanalizacionim uslugama manji od pokrivenosti uslugama vodosnabdijevanja, što je slučaj sa svim opštinama Crnogorskog primorja.

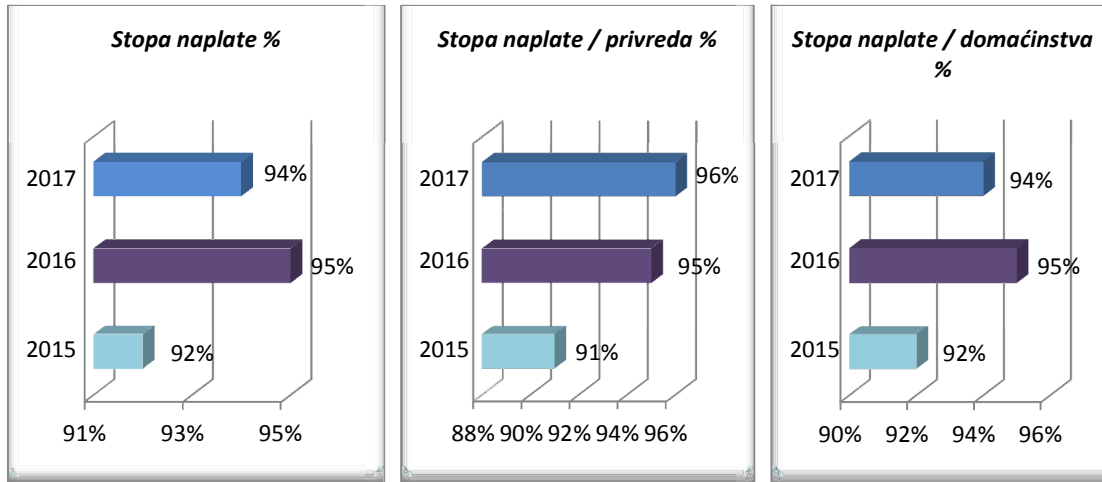
Zaključak iz gore navedenih indikatora je da su neophodna dalja ulaganja u cilju proširenja vodovodne i kanalizacione mreže, čime bi se pored proširenja područja pružanja usluga ostvarili i veći prihodi.

Najbrojnija kategorija potrošača jesu domaćinstva i njihova potrošnja čini najveći dio prihoda.

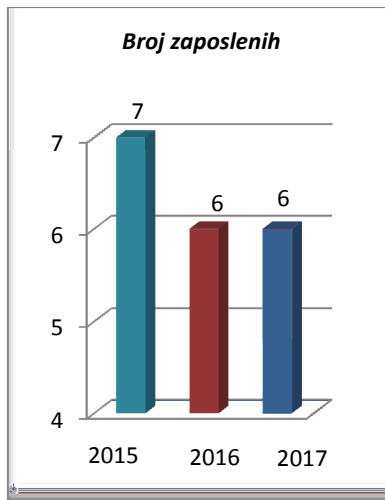

Naplata potraživanja od potrošača izuzetno je važna za likvidnost Društva. Tekuća naplata je bila na nivou od 94%. Čak i pored tendencije porasta naplate, Društvo se suočava sa problemom naplate svojih potraživanja.

Naplata kod potrošača kategorije domaćinstva bilježi povećanje u odnosu na uporedne godine i iznosi 95% i pored pada fakturisane količine.

6.3.3 Indikatori kvaliteta usluga

Indikatori koji pokazuju kvalitet pruženih usluga odnose se na odnos broja zaposlenih po potrošaču, broj žalbi na pružene usluge, broj kvarova u toku godine i analizu kvaliteta vode.

U Vodovodu Bar indikator koji se odnosi na nivo zaposlenih iznosi 6, odnosno na 1000 priključaka imamo cca 6 zaposlenih. Ovaj indikator je u skladu sa međunarodnim standardima (od 6 do 8) i ukazuje na povoljnu radnu efikasnost.

Zaposleni konstantno rade na poboljšanju pružanja usluga i time podižu nivo zadovoljstva svojih potrošača. Pored evidencije o kvarovima na mreži vodi se i posebna evidencija žalbi potrošača na ispravnost vodomjera, žalbe na očitavanu potrošnju, efikasnosti očitavanja mjernih instrumenata, a sve u cilju poboljšanja odnosa sa korisnicima usluga.